

GLAS SVOBODE

GLASILO SVOBODOMISELNH SLOVENCEV V AMERIKI

Od boja do zmage!

Slovenic Weekly
devoted to the interests of
the laboring classes

Štev. 39.

Entered as Second-Class Matter July 8th, 1903, at the Post-Office
at Chicago, Ill., under Act of March 3rd, 1879

Chicago, Ill., 29. septembra 1911.

Kdor ne misli svobodno, se ne more
boriti za svobodo!

Leto X.

Razgled po svetu.

VEČ VOJAŠTVA!

Dunaj, 25. sept. Avstrija vedno bolj "napreduje". Novi vojaški minister, general pehote, Moritz pl. Auffenberg, ki je zasedel mesto barona Schönaich, je danes izjavil, da ni zadovoljen z sedajno vojaško predlogo in bo zahteval novo.

Iz dobro informiranih strani se poroča, da novega ministra predloga o več vojaštvu še ni prišla v roke parlamentu. V budgetu se zahteva namreč za 20 milijonov krov dolake za vojaštvo. Že sedaj daje Avstrija 400 milijonov letno za armoado. "Novi mož" je dobro začel!

Draginjska razprava v deželnem zboru.

Dunaj 23. sept. Nižjeavstrijski deželní zbor se je takoj v prvi seji bavil z obstoječo draginjo in izgred na Dunaju, ki so bili posledica nezgodne draginje. Poslanci so ostro napadali bivšega trgovskega ministra dr. Weisskirchnerja in mu očitali, da je izdal Avstrijo ogrskim agrarcem. Njegovi razlogi zoper uvoz argentinskega mesa niso tehtni dovoljni. Ogrska ima pravico ugovora proti uvozu argentinskega mesa samo z veterinarnopolicjskega stališča.

Pospesevanje češko-nemške sprave.

Praga, 23. sept. Češki deželní zbor je izvolil premanentno komisijo, ki bodo vodila pogajanja za češko-nemško spravo. Cesarski namestnik knez Thun si na vse načine prizadeva, da bi dosegel to spravo.

Italija in Turčija.

Pariz, 28. sept. Italija zahteva Tripolis, Turčijo odgovarja pa z grožnjami in pravi, da Tripolis ni Bosna-Hercegovina. Vse kaže, da pride lahko med obema državama do krvave vojske, če se ne bo kakšno premirje.

Smešno je zopet pri celi stvari to, da se je — Nemčija ponudila za posredovalca. Sedaj, ko je bila Nemčija primorana vzeti francoske pogoje radi Maroka, išče že novega trubla. Govori se, da je Avstrija in Nemčija na strani Italije, ki ima že pripravljeno 40.000 vojašta za vkranje proti Tripolisu. Tudi se zagotavlja, da je Italija ponudila Turčiji \$20.000.000 odškodnine, kar pa ni verjetno še. Iz Dunaja se tu sem poroča, da so tri italijanske vojne ladje že pred Tripolism, kar je spravilo Turke v nemal strah.

Organizirano laško delavstvo in socijalisti so se izrekli proti vojini in sploh proti vsaki okupaciji Tripolisa skozi Italijo. V slučaju, da postane le stvar resna, bodo razglasili za vso Italijo generalni štrajk.

Srbska vlada je prišla na sled zaroti proti kralju Petru.

Belgrad, 19. sept. Srbska vlada je prišla na sled dalekosežni zaroti, ki je imela namen odstaviti kralja Petra in posaditi na prestol princa Aleksandra. Povod za zaroto so baje dala razkritja bivšega srbskega ministra Novakovića, ki v svojih spominih na zoroto proti kralju Aleksandru trdi, da je kralj Peter vedel za zoroto in odobril umor kralja Aleksandra in kraljice Drage. — Več zarotnih je bilo že aretovanih.

DENARJE V STARO DOMOVINO

pošljamo:

za \$ 10.35	50 kron,
za \$ 20.50	100 kron
za \$ 41.00	200 kron
za \$ 102.50	500 kron
za \$ 204.50	1000 kron
za \$ 1020.00	5000 kron

Poštarna je všteta pri teh svotah. Doma se nakazane svote popolnoma izplačajo brez vinjarja odbitka. Naš domarne pošiljatke izplačujejo c.k.r. poštne in hranilni urad v 11. do 12. dneh.

Denarje nam poslati je najpričlene do \$50.00 v gotovini je priporočeno ali registriran pismu, večje zneske po Domestic Postal Money Order ali po New York Bank Draft.

FRANK SAKSER CO.

82 Cortland St. New York

5104 St. Clair Ave., N. E. Cleveland, Ohio.

400 MORNARJEV ZGUBILO ŽIVLJENJE.

Toulon, Francija, 25. sept. — Ena največjih katastrof, kar se jih je še pri francoski mornarici dogodilo, se je zgodila danes v jugu.

Na vojni ladji "Liberte" je eksplodiral magacin streliva in pognal ladjo v zrak. Skoro vse moštvo, okoli 500 mornarjev, je zgubilo pri grozni eksploziji svoje življenje.

Nesreča je nepopisljiva.

Marseilles, 27. sept. Grozna katastrofa, ki se je pripelila v tluščnem pristanišču, je pretresla cel svet. Moštvo in posebno oficirje, ki so držali, ko je nastal na ladji ogenj jako hrabro. Ko so oficirji zapazili, da se ne da ogenj omejiti tako hitro, so dali povejje, da se magacin razstreliva spusti v morje. Mornarji pa, ki so imeli nalog to izvršiti, so prišli nazaj in povedali poveljniku, da se ne more zgoditi, ker ne morejo priti do ventilatorov več. Na to se je moštva prijela panika. — Skakati je pričelo v morje in mnogo jih je priplavalo do obrežja. —

Disciplina.

Oficirjem pa le ni pošel pogum in so delali in izdajali le naprej v povelja. Ko so to ubegli mornarji zapazili, so dali znamenje, da naj se jim pošljejo čolni, da se povrnejo nazaj na ladjo. To je bilo storjeno in posadka, okoli 400 mož (drugi so bili na suhem), je pričela z novo energijo gasiti.

Pripelit se je prva, in potem druga mala eksplozija in potem so dali oficirji povelje, da naj mornarji mirno in v redu zapuste nevarno ladjo. Ko so se delale priprave za odhod, je pa naenkrat zabučalo — in smrt je začudila povsod. Na milje daljave v zrak je neslo razstresene mornarjev in oficirjev — eksplodiral je glavni magacin razstreljava.

Moč eksplozije.

Moč eksplozije je bila strašna. Na dve milje daljave je neslo razmesnjena trupla ubogih ljudi. Nek želesen drog je pribit na neko drugo bojno ladjo, ki je bil tudi več kot 2 milji oddaljena, in na njem ubil oficirja in dva težko ranil. Kos želesnega pancer oklepa iz "Liberte" je pribit na ladjo "Republique" — 225 yardov daljave; pomisliti je treba, da je tehtal 37 ton. "Republike" je tako poškodovana od tege, da bo vzelo več mesecov povrnila.

Sožalje.

Prvo sožalje je preidentu Francije poslal nemški cesar Viljem. Bacon, ameriški poslanik v Parizu je tudi izrazil preidentu sožalje svoje vlade in ameriškega ljudstva.

Sabotage.

Pariz, 28. sept. Prišlo je tajno poročilo, da je eksplozije kriva — sabotaža in anarchistični klub. Govori se celo, da je tudi na drugih bojnih ladjah bil požar. Vlado je prepovedala časopisom pod strogo kaznijo, o tem kaj pisati.

Demonstracije proti draginji v Avstriji.

Dunaj, 25. sept. Včeraj so se v raznih krajih ponovile demonstracije proti obstoječi draginji v Avstriji. Demonstracije so imele protizidovski značaj. Največji izgredi so bili v českem mestu Kutná Hora. Množica je naskočila židovske prodajalnice, jih demoličala in oplenila. Policia ni mogla ugnati izgrednikov in moralno je priti vojaštu, da je naredilo mir in red. Množica se je uprla tudi vojakom in trajalo je precej časa predno je vojaštu množico razgnalo. Več oseb je bilo ranjenih. Tudi v Lvovu in v Krakovu so bile demonstracije proti draginji.

Komu plačevati po \$1.50 do \$3.00 na dan, če se lahko dobijo 1500 "hudodelcev" po 35c kamod. Mesto, da jetniki delajo za take gavnarje, bi raje delali za svoje bedne družine.

Listu v podporo:

A. Kristan, 25c.

Razne novice.

HITRA ZMAGA.

V mestu Detroit so zmagali uslužbenici cestne železnice v 18 urah. Do sedaj so imeli uslužbenici "The Detroit United Railway družbe" po 23, 25 in 28 centov na uro. Zahvaljuj pa so sedaj 25 in 30 centov na uro. To je bil prvi štrajk od leta 1891 v tem mestu. Pred 20 leti je štrajk tudi trajal samo en dan in se končal z zmago delavcev. Ker so uslužbenici zaštrajkali, je bil ves promet ustavljen. Pogajanja je vodil sodnik Phelan, ki je šel takoj na magistrat, kjer je župan Thomson začel raložil, kateri se je tudi potem izjavil za poravnava mirnim potom.

Štrajk krojačev v New York končan.

Štrajk dalmških krojačev, ki je trajal zadnji teden, je bil potom s sodišča ustavljen. Delavci so se podali na delo nazaj, ker so tovarnari ugodili njihovim zahtevam, da se sklice mirovno sodišče, v katerem mora biti toliko delavskih zastopnikov, kakor od delodajalcev. Štrajk se lahko vzame kot zmaga delavcev, ker so fabrikantje dovolili v "zaprt" delavnico, 50urno težensko delo in odpravo dela na kos. Dobivali bodo sedaj \$24 na teden, moški pomagaci \$24 na ženski pomagaci po \$16.00. —

Na konventu pekovskih delavcev.

Kansas City, Mo., 23. sept. Na mednarodnem konventu pekovskih delavcev je bila sklenjena rezolucija, ki pooblašča vodstvo mednarodne unije ustanoviti šolo za pekovske vajence, v kateri se bodo delavci temeljito izučili v svoji stroki. Dozdat vajenci niso imeli nobene strokovne šole. Izučili so se za svojo obrt v pekarjih, kjer je bila učna doba včasih prav dolga in podtek pomanjkljiv. Vrh tega so se mladi delavci odturnili načelom delavske organizacije.

Organizacija delavcev v pliarnah.

Delavci v newyorskih pliarnah niso oragnizovani. Zdaj je dovoljeno, da se pripravlja v Florida državi velik štrajk izdelovalcev ciglar. Delodajaleci so sedaj zopet začeli delavcem nagajati. Delavci namreč srejmo tobako za svojo potrebo jemati brezplačno; od tega tabaka tudi fabrikantje ne plačujejo nobenega davka. Sedaj je pa washingtonska vlada sklenila, da se mora od vsega tabaka plačati davek.

Fabrikantje sedaj niso prepovali delavcem jemanje tobaka

za svojo potrebo, pač pa nočejo nič vedeti o novem davku, kar pomeni, da ga naj delavci sprememajo na svoje rame, čemur so se zadnji odločno uprli.

Položaj je danes tak, da se pričakuje, da vsak trenutek 12,000 tabačnih delavcev v Florida odloči delo.

Tudi drugače niso v Florida dobre delavske razmre. —

ZA McNAMARA.

Organizirano delavstvo mesta Philadelphia je sklenilo, da bo dne 12. oktobra t. l. naredilo po mestu velik demonstrantičen sprevod v prid McNamara. Isti dan se namreč prične proces McNamare.

Pa ne samo v Filadelfiji, temveč tudi po vseh drugih mestih se pripravlja organizirano delavstvo manifestirati za štrajk kapitalistične zaroze. Kakor je plačana bandata odpeljala, morebiti ubila ali mučila poročevalca socialističnega lista "Appeal to Reason", Shoaf, ravno tako je mogoče, da pride do prizadevanju kapitalistov, McNamara na vislice in to ponedolžnem.

Schoaf je "zginil". Vedeti je namreč treba, da je imel Schoaf velike dokaze že v svojih rokah, s katerimi bi mu bilo zlahkoto dokazati nedolžnost McNamara. Pričakuje se še velike stvari.

V Florida vre.

Ni dolgo temu kar smo poročali, da se pripravlja v Florida državi velik štrajk izdelovalcev ciglar. Delodajaleci so sedaj zopet začeli delavcem nagajati. Delavci namreč srejmo tobako za svojo potrebo jemati brezplačno; od tega tabaka tudi fabrikantje ne plačujejo nobenega davka. Sedaj je pa washingtonska vlada sklenila, da se mora od vsega tabaka plačati davek.

Fabrikantje sedaj niso prepovali delavcem jemanje tobaka za svojo potrebo, pač pa nočejo nič vedeti o novem davku, kar pomeni, da ga naj delavci sprememajo na svoje rame, čemur so se zadnji odločno uprli.

Položaj je danes tak, da se pričakuje, da vsak trenutek 12,000 tabačnih delavcev v Florida odloči delo.

Boj proti trustu.

Kakers & Confect. Workers International Union je na konvenciji v Kansas City, Mo., sklenila, pričetki odločen boj proti pekarškemu trustu. Izvolil se je poseben odbor 19 članov, ki bo izdelal bojni načrt. Delegati so poročali zelo ugodno o kooperativni pekariji v San José in nato se je sklenilo, da bo unija tudi v Pittsburghu, Pa., ustanovila kooperativno pekarijo. Na konvenciji je bilo tudi sklenjeno, da bodo odzidali naprej dobivali člani organizacije v slučaju štrajka ali bolezni skozi 16 tednov po \$9 na teden.

Nezadovoljnost v brooklynih ladjevdelnicah.

V brooklynih državnih ladjevdelnicah vlada med delavci velika nezadovoljnost. Delavci pravijo, da se vodstvo ladjevdelnicne ne briga za predpise plačilne lestvice in da se proti delavcem ne postopa pravčeno. Prav lahko je morebiti, da izbruhne štrajk v ladjevdelnicah.

Poštni uslužbeni za organizacijo.

Poštni uslužbeni v Združenih državah, včevši pismone, namenljajo si ustanoviti svojo organizacijo na industrialni podlagi, ker le potom take organizacije si morebiti izposlovati boljše plače in boljše delavske razmre. Poštna uprava nasprotuje taki organizaciji in je ne bo dovolila. Pričakovati je hudega boja.

Proti Samuel Gompersu.

Bro

**Zahodna
Podpora**

**Bolniška
Jednota.**

RAVNSDALE, WASHINGTON.

Vstanovljena 25. aprila in inkorporirana 24. decembra 1908.

GLAVNI ODBOR:

Predsednik: FRANK JERAS, Box 44, Taylor, Wash.
Podpredsednik: PAVEL KOS, Box 10, Ravensdale, Wash., Box 44.
Tajnik: FRANK TOSTOVRŠNIK, Taylor, Wash., Box 44.
Zapisnikar: IVAN ŠKUFCA, Ravensdale, Wash.
Blagajnik: BLAŽ FELICIAN, Box 8, Elum, Wash.-Krain, Wash.

NADZORNI ODBOR:

JERNEJ SKRBINC, Issaqah, Wash.
ANTON LUČIČ, Box 499, Cle Elum, Wash.
J. PETKOVŠEK, Box 499, Cle Elum, Wash.

POROTNI ODBOR:

FRANK PUSTOSLEMŠEK, Box 1, Ravensdale, Wash.
PAUL KOLAR, Box 337, Cle Elum, Wash.
LOUIS KOČIJAN, Eau Claire, Minn. Wash.

VRHOBNI ZDRAVNIK: Dr. J. J. Mustard

Seja gl. odbora se vrši vsako prvo nedeljo v mesecu pri g. Pavel Koss-u, v Ravensdale, Wash. Uradno glasilo je **Glas Svobode**.

Skozi šibe.

RUSKO SPISAL SKITALEC.

Prevela na slovensko Minka Govekarjeva.

I.

Ljubil sem zelo svojega očeta, bolj kakor mater. Mati je bila dobra, tih ženica, ki je gledala na vse z očmi svojega moža in je v vsem soglašala z njim. Ona in jaz in kmetje, vsi smo imeli očeta zato, da je učenega, da za vsajedenega. Z menoj se je mnogo razgovarjal in mi je rad pravil zanimive povesti. Stanovali smo v mali sobici poleg gostilne. Vedno sem bljaka srečen, kadar mi je dovolil oče, da smem spati pri njem v njejovi postelji. Ko se je začel slaćati, je odložil svojo leseno nogo in jo postavil poleg vzglavlja; šalil je z menoj in me strašil s svojo štulo. Smeha in veselja ni bilo konec. Smejal sem se do solz njegovim dovitipom, in končno sem se utrudil od samega smehe. Tedaj sva zlezla pod odejo, pritisnil sem se radosten k njegovim širokim prsom ter ga prosil, naj mi pove kaj. In pripovedoval mi je o morju in o solnecu, o vročih deželah, o kitu, o slonu in opicah, o levih in tigrih; in vse je predstavljal kakor žive, posluževal se je njih kretanj, legal na tla, jih opoznaš, lezel semjanta ter posnemal njih glasove. Razvneli so njega samega ti opisi in razvneli so tudi mene. Včasih mi je pripovedoval o svoji odrezani nogi . . .

"Več, ljubi moj Kopka", je govoril s svojim nizkim in toplim basom, in njegovem glasu so donele prisrčne, mehke note, "bil sem suženj, last gospode . . . Sedaj je narod svoboden, takrat pa ni bilo nikake svobode, vti ljudje so bili sužnji: Gadje so storili z njimi, kar so le hoteli. Mojega očeta, tvojega deda, so ubili s knutji zaradi nične malenkosti: ukrali je oklestek grajskega lesa in ga skrili v svojo klet, — bil je namreč mizar. Mati je seveda tudi služila gospodi, mene pa so poslali, ko sem bil v tvoji starosti — šest let — gosi past. In tako sem posadel dan na dan na solnecu, da sem se skoraj posušil od vročine, in pazil sem, da bi mi ne izmakinil kak jastreb goske: to so mi ustrojili kožo, ako je izginila katera nikdar hrba niso takrat nizginali brazgotine, ljubi moj Kopka, prav dobro je bila ustrojena moja koža. Toda gosi so večkrat izginile, ker sem tako rad piskal na trsteno piščal; naučil sem se tega od nekega pastirja. Zapiskaš pa pozabiš na gosi. zvezcer je pa pela palice! Tudi sicer sem bil predrzen dečko in sem rad komu katero zagodel. Ko sem nekoliko vzrasel, sem začel igrati na harfo. In kadar se je lotila gospa migrena — to je takata gospa bolezen, — tedaj so poklicali k njej mene s harfo. Gospa je bila stara devica in zlobna, strašno zlobna. Rada je poslušala mojo harfo, mene pa je sovražila. Kadarsem jez zaigral in zapel 'Ziblje se lastovica', so jo takoj polile solze in migrena jez je prešla; toda kakor hitro jo je minila migrena, nas je dala gospa zopet pretepati. Izročila me je mizarju, da se naučim mizarstvo. Tam so me tudi poštano mlatali, ljubi moj! Šest let je trajalo to učenje in mučenje, no, zato sem pa postal tudi dober mizar, in iz lastne

volje sem se naučil strugarstva, in risanja. Z enaindvajsetimi leti sem bil izučen — in takrat se mi je zdelo, da sem mlad orel ter da me niso nikdar pretepeli. O praznih delih zase, in tako se si prihranil nekaj denarja; oblikel sem se gizdalinsko, si kupil klobuk iz bobrovine in se pripeljal na trojki s kraguljki v svojo rojstno selo . . ."

Med tem ko je pripovedoval oče, je preživel iznova davno minoli čas in v njegovem glasu je zvenela pridušena bolest; zdaj pa zdaj je zažigal svojo pipico, vzplamela je ter razsvetila z ručnim žarkom njegov kardinski obraz. In v tišini temne sobice je brnel mehko njegov topel glas:

"To sem jo skupil s temi kraguljki: ko je zaslišala gospa trojko, je dobila takoj migreno. Misli je, da se pelje 'svoboda', to se je godilo namreč takrat, smo bili še vsi sužnji. Ljudstvo pa mi je prihitele nasproti in je vpijalo: 'Svoboda! Svoboda!' ter je jokalo."

In ko so izvedeli, da ni svoboda, nego jaz — so se mi posmehovali, gospa pa me je pozvala k sebi. Ko me je zagledala gizdalina, je sikhnila: "Jaz ti pokažem svobodo!", je dejala. "Tvoj oče je poginil pod kmuto in tebi se bo godilo prav tako!"

Napisala je listek, poklicala kmeta Onufrija, ki je bil hišnik, ter mu je oddala pismo. "Odvedi tepeva v pisarnico in oddaj pismo. Potem pa pripelji Gavrjuška zopet nazaj!"

In hišnik me je odpeljal. Vedel sem, da me čakajo šibe. Šla sva mimo gostilne. In rekel sem Onufriju: "Saj ti ne uidej, pojdiva v gostilno in pijva nekoliko!" Ta kmet je bil glup bahič, ki je jazko rad pil vino, kadar ga je dobil zastonj, za svoj denar pa ni pil nikdar. Naročil sem četrstinko. In pila sva. "No, daj!", sem dejal, "naj pogledam, kaj je zapisano na listu!" Dal mi ga je, in ena dve — sem ga raztrgal na majhne kosce. Tedaj pa je planil kmet pokonci. "Kaj si napravil z menoj? Sedaj pretepo še mene!"

"Prav gotovo te pretepo, ako me pripelješ v pisarnico," sem mu odgovoril. "Kaj naj storim sedaj?" — "I pojdiva", sem dejal, "kar tiko nazaj: jaz se delam, kadar da so me pretepli, ti pa javiš gospoj, da je vse v redu! In tako ostaneta najina hrba cela . . ."

Kar vikal sem od nestrnosti. Očetova pripovest me je pretresala, razburjala in privlačevala, trepetal sem za očeta in se stiskal k njegovim gorkim prsim; v duši sem se divil njegovemu razumu in njegovi smelosti; on pa se je ustavljal prav ob najbolj zanimivih mestih povesti in je kadil iz svoje pipe.

"Drugega nama ne preostaja", je pritrdiril kmet. Posedela sva še v gostilni — potem sva se vrnila nazaj h grajsčini. Zgubil sem se, oblikel noge za seboj in jočal: oho! Jedva sem se pomikal naprej: peljal me je kmet. Služinčad se mi je posmehovala, mi čestitala k doblemu "prihodu"; ta ali oni je potipal s svojim prstom moj hrbel, jaz sem pa zavpil na

vso moč: o-oj! Težko sem se privekel do ležišča . . .

Prišla je gospa. "No, Onufrij", je vprašala, "ali si ga peljal tja?" — "Peljal, matka-gospa!" — "In so ga pretepli?" — "Da, pretepli, matka-gospa!" — "Ali so ga pa tudi pošteno pretepli?" — "Prav pošteno, matka-gospa!" — "Jaz sem pa ležal in stokal: o-oh! o-oh-ho!"

Oče je pripovedoval vse to jalo nazorno; izpreminjal je svoj glas ter posnemal ljudi še boljše kakor živali. Jaz sem se veselil njegove zmage ter sem se kar valjal od smeha. Pipa se je zasvetila v rudeči luči in zopet ugašala, oče pa je pripovedoval . . . V tih polnočnih temi so se vrstile pred nama druga za drugo mračne scene in slike iz mimolih dni . . .

"In potem, ljubi moj Kopka, so me oddali kmalu v 'kabalu', v tovarno . . . Danes že nihče ne razume več, kaj je to 'kabala', takrat pa je streslo človeka, če je le zaslišal to besedo. Gospodarji so prodali one svoje ljudi, ki so znali kako rokodelstvo, za več let tovarnam ali drugim podjetjem: delal si, tvoj zasluzek je pa že davno vzel gospod. In s takimi sužnji so postopali hujše kakor kaznjenci; pretepli so jih, da so kar eunje letale od njih. In tudi mene so spravili v tako sužnost... zopet za šest let . . . Pri gospoj sem bil samo eno poletje. Imela je namreč rejenko, gospodično, klicali so jo Nataša . . . Prava krasotica je bila! Lašje so ji se gali prav do pet, oči je imela velike in otočne . . . Kadar je imela gospa migreno — so poklicali mene, da sem jo umiril s svojo harfo. In bil sem vsakokrat vesel: Nataša se je zaljubila vame in jaz vanjo. Toda gospa ni mogla trpeti, da bi kdo ljubil koga!

Dala je Nataša nekemu pastirju za ženo, mene pa so prodali v tovarno ob Volgi . . . Tako je! Ti ležeš na goro, vrag pa te vleče za nogo navzdol: Jedva sem se izučil, sem zapal v novo sužnost, tam pa so mučili ljudi kakor v peku. Bičali so jih s knutami, grozovito so jih preteplali. Prebil sem tam šest let, in to ni kar tako, kakor oblizniti motič: tu treba nekaj prestati! Živiljenje ni urejeno nam na dobro, ljubi moj! To je kakor kopica: oni, ki so na vrhu, sujejo in butajo spodnje z nogami! Toda kako moreš zlesti izpod nižine, ko so na nas, spodnje, položene deske? Na njih pa sede in se geste gornji, da se nam lomijo kosti. Čaj pijo in kavo, a mi požiram sline."

Razumel nisem pravega smisla očetovih besed, toda govoril je vedno v slikah in prisopodobah in njegove pripovesti so se mi vtrisne globočko v dušo.

"Tako sem torej živel v tovarni v suženjstvu", se je oglasil oče, "in mislil sem si: Da bi le milil moj čas, potem pa pojde vse, kakor po maslu, odkupim se, da bom prost! In začel sem delati ponori svoje delo, da bi si prihranil denarja in bi se mogel odkupiti od gospa. Tako sem delal šest let; tega denarja mi niso dali na roko, marveč so mi ga zapisovali na dobro. Končno pa je prešel moj rok; vrniti sem se moral k gospoj. Šel sem v pisarnico, da napravimo obračun, in toliko da nisem zapel kakor petelin od samega veselja: svoboda, sem si mislil, no sedaj je tukaj! Prislužil sem si jo!"

"Oče se je brdko zasmjal.

"'Prosil bi za obračun!' Spogledali so se, potem pa je dejal mirno prvi poslovodja: 'Odvedite ga in dajte mu obračun!' Odvela sta me dva moža. Gledam, — peljala sta me k vratom. Tovarna je bila kakor trdnjava obdana z visoko steno, vrata so bila že ležerna, a poleg vrat je stal velikanski Tatar z gorjačo v roki, ki je bila gotovo težka tri pude. Šel sem, pod pazduho harfo, v roki pa enlico — tako sem šel.

Privedla sta me do vrat, jih odprla, Tatar pa je pripel z obema rokama gorjačo in mi je zasolil eno med pleča, da sem kar odletel za vrata in sem padel na tla, kakor sem dolg in širok. Harfa je odletela na eno, cula na drugo stran, vrata pa so se za menoj zopet zaprla in zaklenila. Vidiš, tak je bil moj 'obračun'! Lepo sem jo skupil! Hranil sem in hranil, pa sem vraga prihranil . . ."

In zopet trpek nasmej in plamenče dihanje pipe!

"Bil je že večer, burja je brila in dež je bil; Volga je bila vsa čr-

na, a po njej so plesali peneči se vali . . .

Vedel nisem, kam naj se obrnen, ničesar nisem imel razun svoje strte harfe. In zgrabil sem jo ter jo treščil ob kamen, da se je razbil in so zaječale strune! In bežal sem brez klobuka v dežju blatu, a sam nisem vedel, kam. V mojem srcu je divjala takva besnost, da bi bil najraje razdrobil vso tovarno s smodnikom. Pribel sem ob rebre Volge, tam sem se zgrudil na tla in sem plakajo in psovaje tožil Bogu svoje gorje . . .

A Volga je šumela svojo pot dalje, črni valovi so se pomikali naprej, dež je pljuskal, veter je gonil temne oblake, na nebu pa je bobnel grom, kakor da se mi hoče ročati: trah-tah-ho-ho-ho!"

Mračna, veličastna slika viharne noči, grom in strela, oblaki in valovje — vse to je vstajalo grozje pred menoj, in v strahu sem se pritisnil k pripovedovalcu, ki se menda sam ni zavedal mogočnega vpliva svojih besed.

Puhal je iz svoje kratke pipice in medtem, ko je preživel iznova svoje doživljaje, je pripovedoval s svojim prisrčnim glasom:

"In začel sem klicati hudiča: pripravljen sem bil prodati mu svojo dušo, samo da bi mi pomagal maščevati se za vse žalitve..."

"No, in kako je bilo?" sem spraševal šepetaje, jedva dihajoč od razburjenja in nehotne treptajoč.

"Ni se prikazal!" je odgovoril

z glasom obžalovanja in je umolknal za trenotek.

"Menda mi takrat niti sam hudič ni mogel pomagati!"

Prebil sem se končno do svoje rojstne vasi, do gospode; toda zbolela mi je noge. Prehladil sem se, hodec cel teden bos v jesenskem blatu. Noga mi je otekla kakor klada, postajala mi je hroma. Ko je videla gospa, da sem ob nogu, in je bom zato pač malo koristil, me je vtaknila — edinega sina matere in vrhutega še bolnega — v vojake. Nič ne dé! Pri nas je vse mogoče, in tudi kaj takega se je moglo zgoditi takrat. Kakor da je bilo danes, vidim, kako je odhajalo krde domobranov po cesti in jaz ž njimi z malho preko ramen, za menoj bega plakajoči mati; sivi lasje so se jo razkušali, njene oči so bile kakor oči blaznice. Ovila se mi je okrog vrata in nisem se jez mogel iztrgati! . . . Ihtela je in jaz sem ihtel . . . Napisal sem se siloma osvobodil, bežal sem od nje, ne da bi se ozrl, ter sem ihtel s svojo hromo za drugimi . . . Eh, Kopka, še danes mi sili solza v oku, ko se spomnim tega! Od tistega časa je nisem videl nikdar več: umrla je."

Dalje prihodnjic.

Galileo v daljnogled. Malo je ljudi, ki bi vedeli, da je prvi daljnogled — to je oni, katerega je Galileo rabil z katerega pomočjo je znašel sopremičnico Jupiter v januarju 1610 — še v eksistenci, in sicer se ga hrani v muzeju za

"Ti si lahko zagotovil zgornje, če založiš vsak mesec v dobro stvar nekaj denarja. Ta oglas naj doseže tiste, moške ali ženske, ki znajo sami misliti. Mi smo zaposleni ljudje ampak vedno pripravljeni govoriti z ljudmi, ki mislijo kseft in da jim pokažemo dobrote in zasluzek od naše Palm Beach Country Lands, v Florida.

V prašaj ali piši na naslov:

BRYANT & GREENWOOD

1406—10 Republic Bldg., Chicago, Ill.

Desk A

Govorimo slovensko."

FRANK SAKSER

82 Cortlandt Street, New York, N. Y.

PODRUŽNICA:

6104 St. Clair Ave., N. E., Cleveland, O.

Pošilja DENARJE V STARO DOMOVINO brzo in ceno. V Avstro-Ogrski izplačuje denarne pošiljatve c. kr. poštna hranilnica na Dunaju.	Izdaja ČEKE ALI DENARNE NAKAZNICE za dobre, solidne banke; za Slovence na pr. na Kreditno banko v Ljubljani. MENJA DENARJE po dnevnom kurzu.
PRODAJA PARO-BRODNE IN ŽELEZNKE LISTKE za vsako prekomorsko družbo po izvirnih cenah.	

Vsak potnik mora paziti, da pride na pravo številko:

82 Cortlandt St., New York.

Vsa pisma, pošiljatve in nakaznice se imajo glasiti na:

FRANK SAKSER.

Ako želi kak rojak v Zjednjenih državah ali v stari domovini kaj poizvedeti, naj se obrne name ter mu drage volje dam odgovor.

vojih z dvakratno možitvijo in pre

Račun Slovenske Svobodomiselne Podporne Zveze

od 1. maja do 30. avgusta 1911.

DRUŠTVENA ŠT.	DOHODKI										IZDATKI				Članov	Člane
	Pristopna	Asement	Rezervni fond	Tiskovni sklad	Pot, prestopni in odstopni listi in premenbe oporok	Znaki in platične knjižice	Vrnila podpora	Skupaj	Bolniška podpora	Usmrtnina	Skupaj					
1	Chicago, Ill.	\$ 14.00	\$ 149.00	\$ 7.00	\$ 9.25	\$.75	\$ 2.00	\$ 182.00	\$ —	\$ —	\$ —	42	—			
2	Claridge, Pa.	—	232.00	—	16.35	3.25	3.00	254.60	167.05	176.05	56	1				
3	De Pue, Ill.	2.00	90.00	1.00	3.00	.50	12.00	96.00	16.00	16.00	18	—				
4	Black Diamond, Wash.	12.00	251.50	6.00	14.85	.50	21.75	318.60	43.50	43.50	60	2				
5	Daragh, Pa.	—	137.00	12.00	8.75	2.25	—	160.00	89.25	100.00	189.25	35	—			
6	Winters Quarter, Utah.	8.00	237.50	49.25	13.25	3.00	—	311.00	10.30	—	10.30	30	—			
7	Arona, Pa.	—	151.00	—	7.50	.50	—	159.00	95.40	—	—	17	1			
8	McGuire, Colo.	—	69.00	20.00	5.40	1.00	—	270.25	22.00	—	22.00	52	—			
9	Leadville, Colo.	20.00	215.00	22.00	12.50	.75	—	183.65	50.35	—	50.35	39	—			
10	Moon Run, Pa.	—	171.00	—	10.65	2.00	—	183.65	50.35	—	50.35	39	—			
11	Staunton, Ill.	—	83.00	—	5.25	—	1.00	89.25	24.59	—	24.59	21	2			
12	Sublet, Wyo.	—	181.50	38.00	11.50	.25	—	231.25	73.35	—	73.35	41	5			
13	Witt, Ill.	12.00	149.00	6.00	9.50	—	16.20	192.70	97.20	—	97.20	38	—			
14	Yale, Kans.	6.00	161.00	3.00	9.00	.75	—	179.75	85.85	—	85.85	42	—			
15	Taft, Ill.	10.00	130.00	5.00	8.00	.75	13.20	166.95	136.05	400.00	536.05	33	—			
16	Clinton, Ind.	—	116.00	—	6.65	1.00	—	123.65	160.15	—	160.15	29	2			
17	Aurora, Minn.	2.00	65.00	1.00	5.00	—	4.55	77.55	139.50	—	139.50	22	—			
18	Girard, Ohio	4.00	87.50	2.00	8.60	.25	—	102.35	230.20	—	230.20	17	2			
19	So. Chicago, Ill.	2.00	120.00	1.00	7.70	.50	—	131.20	17.15	—	17.15	29	1			
20	Cleveland, Ohio	22.00	197.25	11.00	12.40	2.50	25.00	270.15	269.95	—	269.95	50	5			
21	Naylor, Mo.	2.00	36.00	1.00	2.25	.75	—	42.00	—	—	—	9	—			
22	Indianapolis, Ind.	16.00	148.00	8.00	9.00	1.25	2.60	184.85	115.50	100.00	215.50	41	—			
23	Orient, Pa.	8.00	11.75	4.00	.35	—	—	24.10	—	—	—	4	1			
24	Milwaukee, Wis.	6.00	140.00	3.00	8.50	.50	—	158.00	92.60	—	92.60	35	—			
25	Reading, Pa.	—	51.00	—	3.15	—	—	54.15	13.75	—	13.75	11	2			
26	Collinwood, Ohio	6.00	102.00	3.00	6.75	—	11.30	129.05	—	—	—	25	—			
27	Forest City, Pa.	—	164.00	1.00	10.25	.75	—	176.00	43.45	—	43.45	42	—			
28	Madison, Ill.	6.00	70.00	3.00	5.25	—	1.10	85.35	61.75	—	61.75	18	—			
29	Taylor, Wash.	10.00	114.00	22.70	7.35	—	10.10	164.15	9.15	—	9.15	28	3			
30	Bishop, Pa.	—	108.00	—	6.75	.25	—	115.00	146.40	—	146.40	24	—			
31	Farmington, W. Va.	12.00	390.40	6.00	12.70	—	15.40	436.50	75.50	—	75.50	55	2			
32	Venona, Ill.	—	39.00	8.00	2.50	.25	.10	49.85	—	420.60	420.60	11	—			
33	Livingston, Ill.	2.00	110.00	1.00	6.50	.75	—	120.25	52.60	50.00	102.60	26	—			
34	Oregon City, Oreg.	2.00	92.00	1.00	.45	1.25	—	96.70	57.20	—	57.20	23	1			
35	Franklin, Kans.	8.00	139.00	4.00	—	.75	—	151.75	40.05	—	40.05	37	—			
36	Springfield, Ill.	—	95.00	—	5.95	—	—	100.95	130.30	—	130.30	22	1			
37	Lawber, Pa.	12.00	126.85	28.00	7.95	1.25	—	176.05	54.90	500.00	554.90	28	2			
38	Jenny Lind, Ark.	4.00	114.00	24.00	7.15	.50	—	149.65	44.65	—	44.65	24	2			
39	Aguilar, Colo.	8.00	118.00	31.00	8.00	1.00	—	22.40	188.40	81.20	—	81.20	28	—		
40	Salida, Colo.	—	123.85	—	11.50	—	—	—	135.35	72.10	—	72.10	25	—		
41	Ambridge, Pa.	—	79.00	19.00	5.00	.25	—	—	103.25	54.90	—	54.90	20	—		
42	Red Lodge, Pa.	4.00	59.00	17.00	3.00	—	—	—	83.00	22.90	—	22.90	13	—		
43	High Bridge, Ia.	8.00	94.50	4.00	6.00	.25	—	—	112.75	21.75	—	21.75	24	—		
44	Virden, Ill.	—	118.25	—	7.90	3.50	—	—	129.65	16.00	—	16.00	24	—		
45	Baltic, Mich.	8.00	96.00	15.00	6.25	.25	2.20	—	127.70	88.10	—	88.10	16	—		
46	San Francisco, Cal.	2.00	31.00	1.00	2.15	.50	.20	—	36.85	70.32	200.00	270.32	6	2		
47	Chiengo, Ill.	—	62.25	20.80	4.15	—	1.75	—	88.95	—	—	—	20	—		
48	Mulberry, Kans.	32.00	221.75	16.00	12.20	1.25	26.00	—	309.20	46.90	—	46.90	58	1		
49	Winter Quarters, Utah.	—	44.75	—	3.35	—	1.20	—	49.30	—	500.00	500.00	13	—		
50	Milwaukee, Wis.	2.00	71.00	1.00	4.70	—	.10	—	78.80	9.14	—	9.14	23	—		
51	Ravensdale, Wash.	6.00	73.00	17.75	4.75	.50	—	—	102.00	122.35	622.35	622.35	17	—		
52	Somerset, Colo.	8.00	122.75	4.00	7.80	—	—	—	142.55	37.75	—	37.75	33	1		
53	LaSalle, Ill.	6.00	63.00	18.00	4.25	.75										

"Glas Svobode"

(THE VOICE OF LIBERTY)
WEEKLY

Published by M. V. KONDA & CO.
2020 Blue Island Ave., Chicago, Illinois.

Subscription \$2.00 per year.
Advertisements on agreement.

Prvi svobodomiseln list za slovenski narod v Ameriki.

'GLAS SVOBODE' IZHAJA VSAKI PETEK in velja

ZA AMERIKO:
Za celo leto \$2.00
za pol leta \$1.00

ZA EVROPO:
Za celo leto \$2.50
za pol leta \$1.25

NASLOV ZA DOPIS IN POŠILJATVE JE
GLAS SVOBODE
2020 BLUE ISLAND AVE. CHICAGO, ILL.

Pri spremembih bivališča prosimo naročnike
da nam natančno naznamo poleg Novega tudi
USTAN NAROD.

231

PREZIDENT TAFT IN FAR MERJI.

Prezident Taft se vozi sedaj po deželi in govori mnogo govorov vsak dan, govori, ki nikomur ne koristijo, in nikomur ne škodujejo. So pač lepo sestavljeni in vredni velikega kapitalističnega hlapca, drugo Taft takoj ni. Zajak pa se igra sploh vsa komedija? Zato, da bi se ljudstvo pridobi za republikansko stranko, da bi pri prihodnjih prezidentovskih volitvah zopet volilo kapitaliste in Tafta. Ker so pa farmerji tudi tako vpliven faktor v naši novi domovini, je sedaj naloga g. Tafta, da farmerje pridobi na svojo, oz. republikansko stran. To pa dela. Zadnji teden je dokazoval farmerjem v njuyorški državi, da vlada v deželi prosperita, zadovoljnost in sreča. Na podlagi skrbno sestavljene statistike je to farmerjem dokazoval in jim pripovedoval, koliko je obdelanega sveta v deželi, koliko je gozdrov, koliko je še močvirja in kako se naj svet kultivira.

Povedal je tudi, da se je prebivalstvo dežele pomnožilo in da je treba vedno več živil, ki jih dajejo same farme.

Zivila so se podražila v vseh mestih in trgih. In vendar poročajo iz mnogih krajev, da se farmerjem ne izplača spraviti pod strobo svojih pridelkov, in da jabolka, hruske, slive in česplje gnijajo na tleh. Mnogo zelenjave je segnilo na njivah, in to celo v pomanjkanju živil na tržiščih. Farmerji bili veseli, ako bi mogli prodati svoje pridelke ali kako jih spraviti na trg.

Železnice, ki so vse v zasebnih rokah, hočejo imeti od farmerja dobička in tako zahtevajo visoko prevozno zato prevoz pridelkov v mesta in v trge. Prekuvovalce tudi hočejo imeti dobička in končno ga išče tudi prodajalec na drobno. Konsument mora včasih plačati dolar za stvar, za katero je dobil producen samo desetico. Železnice, trusti in prekuvovalci delajo sporazumno na to, da ne pride preveč pridelkov na trg, ker le na ta način morejo vzdrževati visoke cene. Dežela producira toliko, da ni nobenega pomanjkanja.

Predsednik Taft je svetoval farmerjem, naj razširijo svoje farme in producira še več, da ne bodo živila tako draga. Kaj pomaga farmerju to, ker ne more razpečati pridelkov.

Vsi ljudje so konsumenti, ali največji konsumenti so delaveci in trpi na več vsled umetne drage.

Farmerjem je dejal Taft, naj pomnože dohodke z razširjenjem farm, delavcem pa Taft ne bo svetoval, naj si po-množe dohodke z zahtevanjem višjih plač. Reči jim tudi ne more, maj delajo več, da bodo več zasluzili. Na svetovnem tržišču je vse polno blaga, ki ga izdelujejo delaveci, torej bi tudi pomnožitev dela ne imela koristi za delavce.

Vsi Portugeci, ki sem jih spraševal o monarhističnih grožnjah, se o njih z zaničevanjem govorili. Ali govorili so o njih tudi z jazo. To jih ne plaši, ampak jih razburja. Draži jih, ker so prisiljeni paziti na sumljive sestanke, na skrivenne pošiljalne orožja in ker morejo biti takoreč v vednem vojnem stanju. To jim povzroča mnogo stroškov, ki so še tembolj neprijetni, ker jim je monarhija zapustila proračun, ki je najzanesnejši v celi Evropi.

Predsednik Taft je pa težko uzdati svoje ogorčenje, ako pomislimo na to, da jih hoče nesposobna in zapravljiva dinastija, katero sta strala splošno sovraštvo in splošno zaničevanje, ovirati, da zopet povzdignejo deželo, katero je tako nesramno izkorisčala.

Oni vedo dobro, da bo treba dolgotrajnega napornega dela, preden se zopet popravijo napaka preteklega časa uprave in finance in razvijejo pomočne sile v deželi; zato so silno ogorčeni, da jim hočejo tisti, ki so naro-

JAURÈS O PORTUGALSKIH RAZMERAH.

Sodrug Jean Jaurès (izg. Žan Žorès) piše v "Humanité":

Treba je biti le dva ali tri dni na Portugalskem, da se človek prepriča, kako vara reakcionarno in lažileralno časopisje vseh dežela javno mnenje. Venome pripoveduje, da narašča na Portugalskem nered in da vlada tam permanentna anarhija. Republikanski režim da je oslabljen in diskreditiran, da ga bo monarhija ob svojem povratku zopet prekučila in da se monarhisti v resnici pripravljajo, da pridejo zopet na krmilo. Vse to je neresnično. Dežela je mirna in delavna in dobro uspeva. Bogate, plodovite portugalske poljane, na katerih se spaja radodarnost zemlje z umnim človeškim delom, nudijo slike živahnega delovanja.

V sami Lizboni se komaj opaža v gospodarskem življenju, da so se z latom obloženi paraziti stava režima izselili. Prebivalstvo ve prav dobro, da je njihova vroča ljubljena dežela polna velikih prirodnih bogastev. Oni vedo, da se ob pametni, pravični in varčni vladni lahko izogne neprilikam, ki jih je bila pustila za seboj monarhija, in so hvaležni ljudem, katerim so po revoluciji poverili vladno, za trud, ki so ga imeli na nostranjo reformo in organizacijo.

Republikanska čutila so skoznko ohranila živahnost prvih dneh, jo utrdila in razvijala dalje. Dne 14. julija je vladalo v Lizboni čudovito navdušenje. Množice so se valile pred francosko poslaništvom in so slavile obenem portugalsko in francosko vlado.

Ko je začela vlada mobilizirati rezerve, da bi pokazala monarhičnim zarotnikom, ki so se zbrali na španski meji, svojo moč in obrambno sposobnost, so se rezervisti navdušeno odzvali pozivu, in mislim, da bi vsak, tudi najmanjši napad protirevolucionar naletel na silovit odpor nacionalnih sil.

Zagotavlja se, da so emigranti, kakor naši l. 1792. polni iluzij. — Kupujejo si za denar puške in smodnik. Pred kratkim so jim zaplenili transport orožja. Zarotniki nameravajo baje udariti semajnje čez mejo iz španske pokrajine Galicije in potegniti za seboj več vasi na severu, kjer je verski fanatizem večji kakor po ostalem Portugalskem. Potem hočejo počasi pridobivati revoluejiji širješča tla, zaseseti Oporto in ga proglašiti za glavno mesto portugalske monarhije. Boj med Oportom in Lizbono bi potem odločil usodo dežele.

Ali to so prazne sanje. Če bi bil upor mogoč bi se bil dogodil tisti dan, ko je bila proglašena ločitev cerkev od države, kar je politični moči cerkev zadalo najtežji udarec. Vse je ostalo takrat mirno, kajti portugalsko ljudstvo ni klerikalno in temni fanatizem mu je tuj. Veseli ga življenje v smeri, ki se in prijazni naravi njegove dežele, katero veselje mu je predejno večji kakor po ostalem Portugalskem. Potem hočejo počasi pridobivati revoluejiji širješča tla, zaseseti Oporto in ga proglašiti za glavno mesto portugalske monarhije. Boj med Oportom in Lizbono bi potem odločil usodo dežele.

KARTELI IN SOCIALNA DEMOKRACIJA.

Meščanska politika ima nalog braniti sedanjo družbo, njene temelje in njeno obliko. Podlaga te družbe je privatna last. Zanje zahtevajo njeni zagovorniki neomejene pravice in zaščito z vsakvrstnimi zakoni. Lastnino smeš pridobivati — seveda če jo moreš. Lahko jo prodaš, podariš, razmešč, zapustiš dedičem, lahko z njeno ravnašč, kakor hočeš. Država pa mora skrbeti, da ne seže nobena roka po tvoji lastnini. Zajak lastnina je sveta.

Kaj pomenijo vsi krščanski, židovski in drugi kulti v primeri s kultom lastnine? Tudi oni so le podrejeni lastninskomu kultu in mu imajo služiti. Država in cerkev, navidezno namenjeni povsem različnim smotrom, ena materialistična, druga spiritualna, se shaja v skupni vrhovni nalogi: V obrambi privatne lastnine. Prva varuje privatno last z zakoni ter ji daje za varstvo policijo in žandarmerijo, državne pravdne sodelnike, ječe in zapore, bajonetne in kanone, druga uči njeni svest, razglasa nasprotna mnenja za pregrešne in žuga s peklenskimi strahotami onkrat groba.

Na podlagi privatne lastnine pa ne more biti družba, kadar so njeni gospodarski pripomočki tako razviti, kadar je tehnika na takih višini in promet tako univerzalny kakor dandanašnji, drugačen kakor kapitalistični. Če je tovarna moja po človeškem in bojem pravu, smem po enakem pravu v njej uganjati, kar je mene volja; če velja načelo privatne lastnine kot sveto, tedaj določam plačevanje delavcem in uradnikom po svoji volji, prodajam blago, ki ga izdelujejo moji stroji in moji delavci po cenah, ki jih jaz določam. Delavci, ki zahtevajo bolj-

du toliko hudega storili, ugrabitibše duševno slobodo, kakor strune muhe, ki brenčijo okoli sa- du.

Emigranti, ki se igrajo s protirevolucijo, igrajo potem takem zločinsko in nevarno igro. Svojo igro bodo žalostno izgubili, ali mogli bi ugrabitib portugalski republikanski tisti lepi in dalekosežni mir, ki je zdaj tamkaj zavladal. Še več kot to; kakor je zbudilo zbiranje portugalskih zarotnikov na španskih tleh nezaupanje celega portugalskega naroda napram španski monarhiji, tako bi utegnila zavzeti kriza dimenzije, kakor jih napram portugalski republikli le prenepriziana in nezupna Evropa niti ne sluti.

Jaurèsova izvajanja kažejo, koliko so vredna tista senzacijnska poročila s Portugalskega, s katerimi polni meščansko časopisje dan na dan svoja predala. Pričajo pa tudi o neusahljivem optimizmu, od katerega ga nista mogla ozdraviti niti "najzahtnejša" evetova francosko meščanske demokracije: histerični Clémenceau (izg. Klemensó) in pustolovec Briand (izg. Brián) s svojim krutim zatiranjem delavskega gibanja. Jauresova ljubljenka, novorojena portugalska republika ima dva obraza: revolucionarna je napram gnili dinastiji, ki je motila in ovirala gospodarski razvoj dežele, a do nezavesti reakcionarna je napram delavstvu, ki se bori za svoj obstanek. Koristno delo je opravilo radikalno meščanstvo, da je preprodilo zaniknovo dinastijo, ki je pritirala deželo na rob propada, koristno zlasti zato, ker je revolucionarnemu portugalskemu delavstvu meščanska revolucija pokazala, da državna oblast ne izvira od Boga in ne podobnih skrivnostnih sil, in da je zibeljka novega režima tekla na cesti v senci barikad, sredi poluličnih bojev. In to spoznanje je za portugalski proletariat neprečenljive vrednosti. Da si od novega režima ne more obetati nič dobrega, so republikanski mogotci v kratkem času svoje vlade prav krepko potrdili. Pred mesecem v Oportu in pred tednom v Lizboni, kjer je vlada z vojaštvom zasedla oblast ne izvira od Boga in ne podobnih skrivnostnih sil, in da je zibeljka novega režima tekla na cesti v senci barikad, sredi poluličnih bojev. Tudi "regulacija" privatne lastnine je od muh, kajti lastninska enakost, če bi se dala izvesti, ne bi ostala štiriindvajset ur neizpremenjena in razvoju bi neizogibno ustvaril zopet enake razmere, kakršne so današnje.

Na podlagi privatne lastnine se kapital koncentrirata in se mora koncentrirati. To je gospodarski zakon, ki se ne da ustaviti z nobenimi pridigami in z nobenimi postavnimi drobnarijami. — Kdo more dvema fabrikantoma prevedati, da naprava kompanijo? Če pa dvema ne, kako desetim, kako stovajsetim? In če jim bo kazalo, da gredo v kompanijo, tedaj pojde. Kaj jim je mar, da uničijo sto ali tisoč manjših ekspres? Uničevanje slabejšega je načelo kapitalizma, načelo gospodarstva, ki so privatno lastnino je od muh, kajti lastninska enakost, če bi se dala izvesti, ne bi ostala štiriindvajset ur neizpremenjena in razvoju bi neizogibno ustvaril enake razmere, kakršne so današnje.

Mnogo poznamo tacih idealistov — nesrečnikov, mnogo. Danes so razcepjeni po vseh kotih naše nove domovine, in nekateri se z takoj ljubezno spominjajo na svoj narod, da so z njim — pretrgali vse vezi, vse stike, da celo odpovedali slovenskim ameriškim časopisom pot v svojo hišo.

Križ čez narod! Križ čez politiko! Križ čez prosveto! Križ čez farje!

Križ čez . . .

To so storili namreč tisti pomilovanje vredni slovenski idealisti, ki so prinesli v Ameriko dobro slovensko srce in polno upov in nad v svoje, in svojega naroda boljše življenje, ki jim je pa narod obnadal prehitro herbet, jim zaprl svoje sreči, svoje zaupanje in tako rezal idealistom sreč in dušo, kakor kancem konju . . .

Žrtve razmer jih raje imenujmo.

To je namreč tako: Narod je prišel izpod slavnaste strehe, farske šole in rimskih blagoslovov. V novo, svobodnejšo in več kruha dajalno deželo, kjer je uvidel, da je delo plačano, in kjer se lahko ustvari dan.

Neizobražen kakor je bil — je naenkrat spregledal. Pridel je sem za kruhom, in kruh je našel. Pri dobrem kruhu se pa lahko pozabi na domovino . . .

In prišli so tudi v Ameriko ljude, ki so bili tudi morda porojeni v slavnatih hišicah, ki jih je pa usoda nesla v ljubljanske in poznejne morebiti celo na dunajske visoke šole. Spodrsnelo pa jim je na poti življenja ali svoje karijere — mnogim ni bila povoljna e. kr. avstrijska kasarna — in iskali so izhoda in našli so prostorček tudi v Columbusovi deželi. Ker pa so imeli tukaj tudi svoje rojake že, so se podali med nje, ker v Ameriki so še uvideli, da so veliko napako naredili v staro domovino, da niso bili z "navadnim" narodom. Ker pa je imel narod še vedno do "škrivov" predsodke, kakor jih ima še danes, in ker niso razumeli s prva, kaj jim hočejo pomagati bolj učeni in izobraženi rojaki, jih niso poslušali, (kakor jih še danes dosti ne posluša) — in mladi idealisti so nad narodom "obupali", in so šli in hodijo svojo lastno pot, nemeneč se, kaj dela tisti nevahležni narod. Razmere so se pa danes spremene. Narod ne podi pod sebe intelligentnikov, temveč jih prav rad posluša. Čitalnice, društva, gledališke igre, pevski fantovski in ženski sloven-

ski zbori so nam priča k temu. — Na političnem polju zoper socijalistični klub, torej povsod napredok, povsod novo življenje in torek dokaz, da slovenski narod v Ameriki ni več zadnji, temveč stope v odsprejde in je gotovo med slovenskimi narodi v Ameriki pri- več začeli.

Slovenec v Ameriki v prvi vrsti manjka dobrih vodnikov, res pravih izobraženih vodnikov, in potem bo narod v resnici napredoval. Z enim dnem se ne da vse reformirati in pridobiti za narodnjake, počasi pa le gre naprej in to uvidevajo največji optimisti.

Kar velja za industrijske karte- le, velja seveda tudi za agrarne. Od države se lahko zahteva in se mora zahtevati, da ne daje privilegij in patentov nobeni izkorisčevalni, ljudstvu nevarni organizaci, v nobeni obliki in pod nobenim pretvezo. Ali če hoče delavsko ljudstvo, da bo država izpolnjevala to opravljeno zahtevajo, si mora priboriti dovolj močan vpliv v državi. Izkorisčevalci sami ne bodo nastopali proti izkorisčanju.

SLOVENCI NISMU NAJSLABŠI.

Vedno se sliši pritožbe, kako je naš narod slovenski v Ameriki "neolikan", neumen, trdoglav, sebičen, neorganiziran . . . itd., itd.

Je pa to v resnici res? Je še kdaj do dokazal, da je ravno slovenski narod v Ameriki zadnji, nazadnji in za vsa napredoval.

Ali če hoče delavsko ljudstvo, da bo država izpolnjevala to opravljeno zahtevajo, si mora priboriti dovolj močan vpliv v državi. Izkorisčevalci sami ne bodo nastopali proti izkorisčanju.

KRVAVI BOJI IZ SORE V GLAS SVOBODE.

Krvavi boji iz Sore v Glas Svo- bode? Da. Od pisatelja Pavla Svetlin bomo začeli z slavnostno številko oktobra meseca priobčevati njegovo zgodbovsko razpravo kravavih sorških dogodkov. Razprava, ki nosi ime "Škof proti župniku", je spisana na temelju resničnih dogodkov in aktov. Stvar, ki je obudila pred leta na cel

Slovensko Delavsko Podporno in

Penzijsko
Ustanov.

Društvo
Inkorp.

21. nov. 1909.

15. marca 1910.

MA DISON, PENNSYLVANIA

GLAVNI ODBOR:

PREDSEĐNIK: Jos. Hauptman, Darragh, Pa. Box 140.

PODPREDSEĐNIK: Anton Ferber, Adamsburg, Pa.

TAJNIK: J. Hauptman, Box 140 Darragh, Pa.

ZAPISNIKAR: Ivan Flere, Adamsburg, Pa. Box 122.

BLAGAJNIK: Alojzij Flere, Box 121, Adamsburg, Pa.

NADZORNIKI:

ANTON KLANČAR, Arona, Pa. Box 144. Predsednik.

JAKOB ŠETTINA, Adamsburg, Pa. Box 108.

PLAŽ ČELIK, Adamsburg, Pa. Box 26.

VRHUVNI ZDRAVNIK:

DR. GEORGE BOEHM, Arona, Pa.

Družstva in rojaki naj pisma pošiljajo tajniku; denar pa blagajniku in nikomur drugemu.

POVEST O LEPI ŽENI.

Zdi se mi, da je imela črne oči, in da me ni ljubila. Da je to resnica, lahko prisežem, ker je bil njen mož celo lep, plavovlas človek z ostro kozlovsko brado. In vendar se je zgodoval, da mi je ta žena ponudila najvišjo ljubezen vključ temu, da sem jaz začudo zoprav človek pokvečene nizke postave in grbastega hrbita. Glejte, in bilo je tako:

Sedel sem kakor ponavadi za mizo in sem šival, ne vem že, ali sosedove opanke ali novoelo o hudi mačehi in zlati pribi, ali o Janezu Kapistranu in golobradi ovcu. Šivam, šivam, in baš sem zapisal prav lep stavek, težko, če se ni glasil takole: "In njene oči so bliskale žrjavico, in čelo je plamenelo kakor biserna gora v srebrnem svitu belih oblakov." Intej, prijatelji moji, je planila ona v sobo.

Bila je grozno lepa. Takšne še nisem videl nikoli prijateljeve žene, čeprav sem jo gledal vsak dan in vselej, kadar sem prišel obiskat njenega moža, svojega vrlega tovariša, ki je tudi šival. Samo s to izjemo, da je on šival židane cilindre in pisane škrate, bele lilije in narodne devojke v tirolskih avbah in pečah s petelinčki.

Bila je torej grozno lepa. Njene oči — naj jih omenim najprej, — so bliskale groze, in bilo me je v resnici strah teh strašnih, črnih oči. In lasje so ji v ostri sapi, ki je privihrala z njo skozi duri, plameli do stropa. Usta je imela napol odprtia in njeni zobje, kot led brušeni, so sijali v bolnem, neizrečeno bolnem izrazu, ki je objel ves njen obraz.

"Rešite me, rešite me! Pri Kristusovih ranah vas prosim: Rešite me!"

In padla je pred menoj in poljubila tla in po kolenih se mi je bližala in nervozno ihela in hitela:

"Rešite me, gospod Peregrin, dragi gospod Peregrin!"

"Ljuba gospa Karola", sem dejal plaho in ponižno, "ljuba gospa Karola, kaj se je zgodilo, prosim vas, vstanite, prosim vas, vstanite in odpustite! Pri bogu vas rotim, jaz nisem kriv, da ste se vrgli na tla, in nočem vas videti!"

A ona je vsa drhtela, tako je drhtela, kakor da vidi smrt pred seboj, in klicala brez prestanka: "Rešite me, gospod Peregrin!"

A tisti trenotek so se zaslišali skozi okno trdi in nagli koraki, doneli so osorno s ceste. Gospa Karola je skočila kvišku in se me ovila okrog vrata:

"Moj bog, moj bog, skrijte me! Moj mož me išče! Ubije me, kadar me najde, ubije me."

"Prokletstvo!" Nekdo je klel in razbijal na vežne duri. Spoznal sem ga: Bil je moj vrlji prijatelj.

"Skrijte me!" je hitela lepa gospa Karola, in blazno so strmele njene oči.

Prijel sem jo za roko, odklenil omaro in jo zaklenil. Gospo Karolo sem zaklenil. In nato sem veselo zaživil gal ter stopil k oknu.

"E — glej ga, ti si, prijatelj, najmlajši Jakobovih sinov! Kaj je Benjamin!"

"Odprti prijatelj, nekaj nujnega!"

"Kaj takšnega? Ali si je zlomi la nogo tvoja kraljica?"

POSLEDICE NEVEDNOSTI IN DUHOVSKEGA HUJSKANJA.

Italija praznuje jubilej svojega zedinjenja. Slavnostno leto pa je postal za Italijo leto žalosti in grda disharmonija zveni v navdušenje, ki je za tedne polnilo italijanska mesta. Ne samo, da mori kolera v nekaterih mestih prebivalstvo in da je Italija ravno sedaj, ravno v letu svoje proslave, zapuščena, prihajajo od tam poročila o naravnost neverjetni nedvosti in zaslepljenosti prebivalstva. Poročali smo že obširnejše o krvavih dogodkih v Verbicaru, kjer je ljudstvo morilo one, ki so je prišli braniti pred kolero. S temi dogodki se hočemo pečati tudan danes, ker so tipični za Italijo in so mogoči v slučaju epidemije tudi drugod, kjer gotovi krogi niso dosti bolj izobraženi, kakor so italijanski kmetje in kjer vladajo ljudstvo ravno tako fanatični in mnogokrat zabiti ali pa zlobni duhovniki. Luigi Barzini je obiskal Verbicaro in opisal svoje obiske v listu "Corriere della sera" ter moremo iz njegovega poročila prinesi samo najznačilnejše točke. "Grozodejstva, ki jih je izvršilo nahujskano prebivalstvo v Verbicatu, so našla od strani sosednih vasi polno odobravanja in ljudje pravijo, da bodo storili ravno tako, če izbruhne v onih vasih kolera. Med tem, ko se je bavila preiskovalna komisija s tem, da je preiskovala dogodke, je pridrla pred komisijo množica revno oblečenih žensk. — "Ekselenca, dajte nam protistrup! Ne pustite, da poginem!" Ko jih je skušal sodnik pomiriti, je zagordnjala neka starka: "Seveda, neki deklici pa ste dali protistrupa, ker je imela lep obraz. Mi pa smemo v božjem imenu umrieti!"

Grem in odprom.

"Kje je Karola, moja žena?"

"Zmotil si se! Včeraj sem jo zadnjikrat videl, in niti ne vem, ako jo še poznam. Pa kaj naj dela pri meni?"

"Ali kaj takšnega?"

"Ustrelim te, ako v hipu ne odpres."

Grem in odprom.

"Kje je Karola, moja žena?"

"Zmotil si se! Včeraj sem jo zadnjikrat videl, in niti ne vem, ako jo še poznam. Pa kaj naj dela pri meni?"

"Skrila mi se je! Pravkar sem jo založil v objemu mladega oficirja. Videl, in s tem samokresom sem mu raztrestkal črepino. Ves kanape je okrvavljen z njegovimi možgani —."

In takrat, glejte, se je zaslišal rahel stok iz omare, kjer je bila zaprta lepa Karola.

"Ha", je zakričal njen mož. "Ta glas? To je ona! Pokaži mi jo! Nič ne pomaga tajiti, drugače — padaš ti."

"Za božji čas!" sem se začudil, "kako ona? Ali si znotrel, ubožec, ali ne slišiš, ali ne vidiš moje stare mačke?"

Začudenome je pogledal in ves je drgetal.

"Ali ne poznaš moje mačke?"

Glejte, prijatelji dragi, to je bilo tako: Ko mi je teta umrila, je rekla: "Ljubi Peregrin! Denarja nimam, da bi ti ga zapustila, ampak za spomin naj ti bo tale siva mačka." In od takrat gledam in gojim dragi spomin na tetu.

In prav tisti trenotek, vam povem, ko je moj prijatelj Benjamin drgetal pred menoj, je kihnila moja starma mačka.

"Ali ne slišiš, da kih mačka?"

Prijatelj je pogledal in zapazil mojo sinoro, kako se davi pod mizo.

"Glej, kakšen si! Moja mačka je, a ti jo imaš za svojo ženo!"

Zmedeno in jezno me je pogledal ter skočil skozi duri.

Ko je odšel po cesti, in so odbrneli njegov grozeci koraki za vogom, sem zaklenil vežne duri, zavrtel dvakrat ključ v hišnih durih in odprl omaro.

Gospa Karola se je zbujala iz nezavesti. Skočila je nato pred me ter poljubila moje noge in hitela:

"Moj rešitelj! Zdaj sem tvoja! Vzemi me, zdaj sem tvoja! Kako si krasen, kako si lep!"

Klečala je pred menoj, kakor pred Bogom in mi gledala v moj grdi, ciganskobraz, v mojo pokvečeno, nizko postavo z znamenito grbo na hrbitu.

Kako si krasen, kako te ljubim. Ljubim te!"

In ona, tako divna in čarna, jasnina ponosna, je klečala pred menoj. Razjokal sem se kakor otrok; bile so solze nebeske blaženosti.

Vzdignil sem jo in objeto in obliko z mojimi solzami položil v zibelj ljubezni.

"Nič nočem vedeti o njem, naj bež strah in smrt od mene! Morda sem jutri že mrtva! Nocoj naj ljubim — zadnjikrat!"

Bila je prelepa. In ta žena mi je podala najvišjo ljubezen.

Mojega ubogega prijatelja Benjamina so odvedli blaznega, a lepa Karola mi je izginila izpred oči.

Nedavno sem slišal, da je v samostanu, drugi zopet so jo videli v hiši blodnic. A jaz mislim, da sem nedolžen.

Golar.

pripeti prvi slučaj kolere. Ni ga človeka, ki bi mogel izbiti ljudem iz glave, da je župan zastupil vodo. To je bilo tako že takrat, ko je bil moj stari oče tu župan. Z vrvjo okrog vrata so ga vlekli skozi ulice in nato umorili. Morda me je očrnal pri ljudstvu kak sovražnik, tega ne vem. Gotovo pa je, da je nekduhovnik nahujskal ljudstvo. Še zjutraj, predno je prišlo do pobojev je tu govoril. "Vojni zdravnički hodijo od hiše do hiše in isčejo bolnike, katerih je le malo ostalo v mestu, orožniške patrule in vojaki isčejo v gorah one, ki so se udeležili pobojev v Verbicatu in so potem pobegnili. Cela dežela je polna oboženih in v sredini molči mrtvaško mesto Verbicaro. Najhujša pa je misel, da nimamo sredstva, da bi rešili ljudstvo tega mnenja, da zastruplja vlada sinove domovine. Če govoril ljudem o sočutju in človekoljubju, ti odgovarjajo njenih prestraselih oči: "Mi ne verjamemo!"

ZA SMEH.

(Resnična zgodba.)

Po "Jutru".

Kako se je prebrisani Ribničan rešil jako koščene porcijske telečje pečenke. — Pred nekaj leti je pripeljal v Ljubljano premožen Ribničan, Miklov France, svojo suho robo. Voz je zapeljal na dvorišče znane gostilne "Pri Ferlineu", sedaj "Pri Krischu", konje pa spravil v hlev. Nato je mahne takoj v gostilno. Kmalu se mu približa natakarica, ki ni poznala starega Ferlinčevega gosta in ga vpraša: "No očka, ali bo treba kaj zajutru?" Miklov France se hitro odreže: "I kakršen pač, eno dobro telečje prato mi prinesite, pa eno kruglo pira zravn." Natakarica odide in kmalu sta bila prata in krugla pira na mizi pred Ribničanom. Ko si Ribničan "prato" od bližje ogleda, zapazi, da so skoro same kosti. Kaj storiti! Hitro potegne iz žepa žepno ruto ter si ovije ženo desno roko. Kmalu nato pride v gostilno gostilničar Ferline. Ko zagleda pri mizi svojega starega znane Miklov France, stope k njemu, ter ga vpraša: "Kako pa se kaj imate, ali ste zdravnični odgovor?" Ribničan odgovori:

"Nič nišem kaj zdrav, roka me tako boli, da si še "prate" ne morem razrezati." Ko gostilničar zapazi, da ima Miklov France povezano roko, mu hoče on razrezati pečenko. Ko se spravi k delu, zapazi, da je skoro sama kost.

Ribničan se potuhnjeno nasmehe, gostilničar pa takoj odide s "pečenko" v kuhanjo. Poprej se še oprostil od znance z besedami:

"France, ne smete zameriti, natakarica ne ve, da ste naš stari gost. Prinesel Vam bom sam boljšo porco." In res!

V trenotku je imel Miklov France pred seboj krasno porco telečje pečenke.

Da bi gostilničar še bolj ustregel svojemu staremu znancu, prične pečenko razrezavati. Ribničan pa si v tem trenotku odveže roko in smeje odgovori: "Hvala lepa, g.

Ferline, to "prato" si bom pa že sam lahko razrezal, sedaj me roka nič več ne boli." Kar je rekel je tudi storil, smeje se, da je gostilničar tako brihtno potegnil.

Malo prašanj.

Če se ne počuti dobro, vsaka pametna oseba bo takoj iskala gotovega pripomočka, da si zopet zadobi staro zdravje. — 1. Kaj za en pripomoček naj bi se rabil? 2. Kako se ga naj bi rabilo in 3. Kedaj se ga naj rabi. Če je vzrok takki oslabelosti v slabih prebav, je v želodcu ali v slabih akcijah jeter ali v oddajanju vetrov, če smo nervozni ali če je naša krišov ali nečista, na ta prašanja se more odgovoriti. Mi moramo rabiti Trinerjevo ameriško zdravilno grenko vino nekoliko minut pred našo jedjo, če hočemo želodec ujati pred jedjo, da dobro pozne deluje. Če je pregrenko, lahko meseš malo vode. Dober požirek pred spanjem bo storil dobro vsakemu. Kakor hitro se zapazi v našem teku, kakšne težkoče po mrtvimi očmi. Na vsa vprašanja odgovarja vedno le isto: "Jaz nisem cesar ne vem!" Župan svoje hiše, stare podrtije, še ni zapustil, "Ne sovražijo me," mi je rekel, "vendar pa sem vedel, da je mogoč življenje v nevarnosti, če se

AVSTRO-AMERIKANSKA-LINIJA.

NOVI PAROBRODI
VOZIJO IZ AVSTRO-
OGERSKE V NEW YORK in OBRATNO

PARNIKI PLUTEJO IZ NEW YORKA:

Alice 27. Septembra 1911 | M. Washington 28. Okt. 1911

Argentina ... 11. Oktobra 1911

Parni odplujejo vedno ob sredah ob

DOPISI.

Biwabik, Minn.

Cenj. ured. Gl. Sv.: —
Redko kedaj se sliši kaj o naši naselbini; izgleda kakor bi spala smrtno spanje. Ali sedaj smo se prebudili. Ustanovili smo novo društvo Biwabik št. 81 ter ga priklopili pod okrilje S. S. P. Zveze. Društvo lepo napreduje, to se kaže, komaj ustanovljeno pa ima že 30 članov in članice. Le tako naprej! Rojaki po širni Ameriki ustanovljajte svobodomiselna društva, ker to bo enkrat edino sredstvo za ugonobitki kapitalističnega zmaja, ki nas tlači in mori do golij kosti. Toraj bratje, v slogi je moč! držimo se gesla od boja do zmage. Živila svobodomiselnost in napredek! Koncem dopisa pozdravljam še enkrat vse rojake širok Amerike, tebi vrli svobodomiseljni in rojake budeči list, pa obilo vspeha in napredka!

S bratskim pozdravom
Matevž Paučnik, taj.

Fort Smith, Ark.

Cenjeni urednik:

Redko kedaj se sliši iz naše naselbine kak dopis, akoravno je nas tu precejšnje število Slovencev, sloga je pa bolj slaba med njimi. Tukaj je še mnogo takih, ki še ne vedo, kaj je svoboda ker jih še ta črni pop slepi. Kar se pa tudi delavskega položaja je jako slab, tako da nekateremu še za življenje primankuje. Delamo v premogokopu; dela se 3 dni v tednu. To naj bo drugim rojakom v zaled, da ne bodo na zimo sem hodili za delom, ker je z ljudmi tako napolnjeno, da ni mogoče dela dobiti. Opomniti moram še, da smo imeli minulo nedeljo veselico pri Jos. Ocepek; na povabilo prišlo je mnogo Slovencev, žena in tudi nekaj deklet, tako da jih še v taki slogi oko ni videlo v državi Arkansas. Le tako naprej!

Jacob Zaitz.

Springfield, Ill.
Glas Svobode:

Hočem malo poročati iz naše naselbine, ker se že dolgo ni nihče oglasil, čeprav je vedno kakova novica.

Z delom gre bolj slab po tukajšnjih rudnikih. Na društvenem polju smo pa dobro podprtji. Imamo namreč pet slovenskih društev, ki spadajo različnim jednotam in zvezam. Klerikalcev se pa tudi v Springfield ne manjka, a kakor se govorji bolj slab po napredovanju, ker se med seboj vedno "špetirajo". Seveda nosijo vsako stvar na nos svojemu "ljubljenjem" fajmoštru, ki je pa teh hinavev že tako sit, da je javno pred altarjem izpovedal, da kdor bo še kedaj prišel k njemu, če druge govoriti, jih objedat namreč in v slabu luč postavljat, da mu bo dal čevelj v r — .

Gospod fajmošter so tudi obljibili, da bodo šli od tod, pa ne vemo kedaj. Vzrok je pa gotovo ta, ker je tukaj malo vernih ovčie in je cerkev bolj prazna.

Pozdrav svobodomiseljem po Z jed. državah!

Poročevalec.

Breezy Hill, Kan.

Uredništvo Gl. Sv.: —

Ker nam tukajšnji premogarski baroni dovoljujejo mnogo časa — imamo še velike počitnice do 25. t. m. — bom povedal nekaj za čitatelje Gl. Sv.

V tem mesecu smo že dva dni delali! torej se nam že dobro godi.

Pa ne samo trusti in premogarji, temveč tudi temperenčlarji nastarejo po svoji strani. V Kansas je pitna voda tako slaba, a vzlie temu nam ne puste drugega piti. — Ravno 22. sept. t. l. so šerifi pozgali dvorano Italijanov in še eno drugo "šendo". Delavcem je le pomisliti, kaj imajo voliti za eno patrijote pri pr'hodnjih volitvah. Premisliti je potreba če za r. d. ali — s. Pozdrav!

John Žager.

Springfield, Ill.
Spoštovani urednik:

Se enkrat oglastim, da se ne bi mislilo, da smo že izumrli. Poročati nimam kaj posebnega, dela se navadno bolj po malem, tol'ko, da se diha. Dne 24. in 25. septembra in noči je bila velika nevihta in dež. Bati se je bilo, da mesto Springfield splava po vodi. Vihar je napravil vel'ko škodo; cemijo škodo na milijon dolarjev. Sedaj se pa prerokuje, da bo huda zima in mnogo snega. Eni pravijo seve-

da, da je to "božja strafenga". — No mora že kaj biti; od neba, ali iz nebes pa nimamo mi delavci nič dobrega za pričakovati — kakor nazaj, da bo dotičnega, ki je delno slab. Pravijo, da se bo moglo v nebesih delati po celih 18 ur, v peklu pa samo 2 ur. Torej se pravljamo za zadujega!

Star Kopač.

Adamson, Okla.

Uredništvo Gl. Sv.: —

Delavske razmere so srednje; delamo 3 do 4 dni v tednu. Seveda prihajajo tudi k nam vedno novi ljudje za delom, in tudi mnogo Slovencev je bilo med njimi, a žal, da so morali odditi, ker se ni moglo delo dobiti. Ker dela tukaj ni, zatorej ne svetujem rojakom za delom hoditi.

Poletna vročina je bila v tem krajtu skoro neznenosna. No, sedaj se je vendar v toliko ohladilo da se ponori lahko spi, kar je bilo prej nemogoče. Kedaj nam pa prineseta republikanska ali demokratska "prosperiteta" dobre čase, bomo pa še čakali menda. No, velike politične stranke, kakor so ravno v Ameriki, so že navajene vleči ljudstvo, posebno delavce. Koliko časa bodo pa še mogli shajati z humbugom, pa se bo že pokazalo?

V št. 219. "Glas Naroda" sem bral dopis iz Bullhill, Oklahoma, kjer dopisnik poroča, da imajo tam dva društva in sicer da eno spada k S. N. P. Jednoti, drugo pa k Av. S. B. P. D. Dvomim.

V resnici stojiti omenjeni društvi v Oklahoma državi, in sicer prvo v Wilburton, Okla., in drugo v Adams, Okla. To le v opomin bratom omenjenih društv, da se način omenjenih društv, da se v slučaju bolezni ali kacega drugega posla z tema društva, poslujujejo gori omenjenih naslovov in ne napačnih.

Pozdrav vsem naprednomislečim!

A. Kristan.

Cleveland-Newburg, O.

Cenj. ured. Gl. Sv.: —

Ne bom nič pretiraval če povem golo resnico, da je med tolikimi ameriškimi slovenskimi listi — Gl. Sv. najbolj priljubljen in obrisan časopis, čeprav je mnogo individiev, ki bi ga radi očrnili in mu vzel ves pliv.

Pozna se tudi to, če se pogleda redno vsako izdajo, kjer se vidi mnogo dopisov, iz vseh mogočih krajev Amerike; to le list še bolj olješuje in nam kaže pravi pomen njegov. List, ki ima mnogo dopisovalcev, pomeni tudi, da ima mnogo zagovornikov.

Kar se tiče delavskih razmer v Clevelandu, Newburgu in okolici, niso posebno dobre, ker se dela slab. Kriza se kaže povsod, še celo na dnevi Lavrič, pri fari sv. Lorencu v Newburgu jo salamsko občuti, ampak njege vsaj sv. Duh tako razsvetli, da si saj malo iz zadrege pomore.

Pred nekaj meseci je bil na vživšeni gospod Lavrič v tako težkih finančnih razmerah in se večjih stiskih radi tega — ker ni denarja v skrinji. Pomagal si je pa tudi po svoje, recimo bolj izrazito, po kuhanjino. Kako pa? Nekega iz njegove (Lavričeve) hiše, je položil na neko mesto v farovju čist navadno cigar "bakso"; in sicer je bilo tisto mesto pristopno skoro vsacemu in brez skrivnosti tudi. Kar naenkrat prčne v kratkih tiskih radi tega — ker ni denarja v skrinji. Pomagal si je pa tudi po svoje, recimo bolj izrazito, po kuhanjino. Kako pa? Nekega iz njegove (Lavričeve) hiše, je položil na neko mesto v farovju čist navadno cigar "bakso"; in sicer je bilo tisto mesto pristopno skoro vsacemu in brez skrivnosti tudi. Kar naenkrat prčne v kratkih tiskih radi tega — ker ni denarja v skrinji. Pomagal si je pa tudi po svoje, recimo bolj izrazito, po kuhanjino. Kako pa? Nekega iz njegove (Lavričeve) hiše, je položil na neko mesto v farovju čist navadno cigar "bakso"; in sicer je bilo tisto mesto pristopno skoro vsacemu in brez skrivnosti tudi. Kar naenkrat prčne v kratkih tiskih radi tega — ker ni denarja v skrinji. Pomagal si je pa tudi po svoje, recimo bolj izrazito, po kuhanjino. Kako pa? Nekega iz njegove (Lavričeve) hiše, je položil na neko mesto v farovju čist navadno cigar "bakso"; in sicer je bilo tisto mesto pristopno skoro vsacemu in brez skrivnosti tudi. Kar naenkrat prčne v kratkih tiskih radi tega — ker ni denarja v skrinji. Pomagal si je pa tudi po svoje, recimo bolj izrazito, po kuhanjino. Kako pa? Nekega iz njegove (Lavričeve) hiše, je položil na neko mesto v farovju čist navadno cigar "bakso"; in sicer je bilo tisto mesto pristopno skoro vsacemu in brez skrivnosti tudi. Kar naenkrat prčne v kratkih tiskih radi tega — ker ni denarja v skrinji. Pomagal si je pa tudi po svoje, recimo bolj izrazito, po kuhanjino. Kako pa? Nekega iz njegove (Lavričeve) hiše, je položil na neko mesto v farovju čist navadno cigar "bakso"; in sicer je bilo tisto mesto pristopno skoro vsacemu in brez skrivnosti tudi. Kar naenkrat prčne v kratkih tiskih radi tega — ker ni denarja v skrinji. Pomagal si je pa tudi po svoje, recimo bolj izrazito, po kuhanjino. Kako pa? Nekega iz njegove (Lavričeve) hiše, je položil na neko mesto v farovju čist navadno cigar "bakso"; in sicer je bilo tisto mesto pristopno skoro vsacemu in brez skrivnosti tudi. Kar naenkrat prčne v kratkih tiskih radi tega — ker ni denarja v skrinji. Pomagal si je pa tudi po svoje, recimo bolj izrazito, po kuhanjino. Kako pa? Nekega iz njegove (Lavričeve) hiše, je položil na neko mesto v farovju čist navadno cigar "bakso"; in sicer je bilo tisto mesto pristopno skoro vsacemu in brez skrivnosti tudi. Kar naenkrat prčne v kratkih tiskih radi tega — ker ni denarja v skrinji. Pomagal si je pa tudi po svoje, recimo bolj izrazito, po kuhanjino. Kako pa? Nekega iz njegove (Lavričeve) hiše, je položil na neko mesto v farovju čist navadno cigar "bakso"; in sicer je bilo tisto mesto pristopno skoro vsacemu in brez skrivnosti tudi. Kar naenkrat prčne v kratkih tiskih radi tega — ker ni denarja v skrinji. Pomagal si je pa tudi po svoje, recimo bolj izrazito, po kuhanjino. Kako pa? Nekega iz njegove (Lavričeve) hiše, je položil na neko mesto v farovju čist navadno cigar "bakso"; in sicer je bilo tisto mesto pristopno skoro vsacemu in brez skrivnosti tudi. Kar naenkrat prčne v kratkih tiskih radi tega — ker ni denarja v skrinji. Pomagal si je pa tudi po svoje, recimo bolj izrazito, po kuhanjino. Kako pa? Nekega iz njegove (Lavričeve) hiše, je položil na neko mesto v farovju čist navadno cigar "bakso"; in sicer je bilo tisto mesto pristopno skoro vsacemu in brez skrivnosti tudi. Kar naenkrat prčne v kratkih tiskih radi tega — ker ni denarja v skrinji. Pomagal si je pa tudi po svoje, recimo bolj izrazito, po kuhanjino. Kako pa? Nekega iz njegove (Lavričeve) hiše, je položil na neko mesto v farovju čist navadno cigar "bakso"; in sicer je bilo tisto mesto pristopno skoro vsacemu in brez skrivnosti tudi. Kar naenkrat prčne v kratkih tiskih radi tega — ker ni denarja v skrinji. Pomagal si je pa tudi po svoje, recimo bolj izrazito, po kuhanjino. Kako pa? Nekega iz njegove (Lavričeve) hiše, je položil na neko mesto v farovju čist navadno cigar "bakso"; in sicer je bilo tisto mesto pristopno skoro vsacemu in brez skrivnosti tudi. Kar naenkrat prčne v kratkih tiskih radi tega — ker ni denarja v skrinji. Pomagal si je pa tudi po svoje, recimo bolj izrazito, po kuhanjino. Kako pa? Nekega iz njegove (Lavričeve) hiše, je položil na neko mesto v farovju čist navadno cigar "bakso"; in sicer je bilo tisto mesto pristopno skoro vsacemu in brez skrivnosti tudi. Kar naenkrat prčne v kratkih tiskih radi tega — ker ni denarja v skrinji. Pomagal si je pa tudi po svoje, recimo bolj izrazito, po kuhanjino. Kako pa? Nekega iz njegove (Lavričeve) hiše, je položil na neko mesto v farovju čist navadno cigar "bakso"; in sicer je bilo tisto mesto pristopno skoro vsacemu in brez skrivnosti tudi. Kar naenkrat prčne v kratkih tiskih radi tega — ker ni denarja v skrinji. Pomagal si je pa tudi po svoje, recimo bolj izrazito, po kuhanjino. Kako pa? Nekega iz njegove (Lavričeve) hiše, je položil na neko mesto v farovju čist navadno cigar "bakso"; in sicer je bilo tisto mesto pristopno skoro vsacemu in brez skrivnosti tudi. Kar naenkrat prčne v kratkih tiskih radi tega — ker ni denarja v skrinji. Pomagal si je pa tudi po svoje, recimo bolj izrazito, po kuhanjino. Kako pa? Nekega iz njegove (Lavričeve) hiše, je položil na neko mesto v farovju čist navadno cigar "bakso"; in sicer je bilo tisto mesto pristopno skoro vsacemu in brez skrivnosti tudi. Kar naenkrat prčne v kratkih tiskih radi tega — ker ni denarja v skrinji. Pomagal si je pa tudi po svoje, recimo bolj izrazito, po kuhanjino. Kako pa? Nekega iz njegove (Lavričeve) hiše, je položil na neko mesto v farovju čist navadno cigar "bakso"; in sicer je bilo tisto mesto pristopno skoro vsacemu in brez skrivnosti tudi. Kar naenkrat prčne v kratkih tiskih radi tega — ker ni denarja v skrinji. Pomagal si je pa tudi po svoje, recimo bolj izrazito, po kuhanjino. Kako pa? Nekega iz njegove (Lavričeve) hiše, je položil na neko mesto v farovju čist navadno cigar "bakso"; in sicer je bilo tisto mesto pristopno skoro vsacemu in brez skrivnosti tudi. Kar naenkrat prčne v kratkih tiskih radi tega — ker ni denarja v skrinji. Pomagal si je pa tudi po svoje, recimo bolj izrazito, po kuhanjino. Kako pa? Nekega iz njegove (Lavričeve) hiše, je položil na neko mesto v farovju čist navadno cigar "bakso"; in sicer je bilo tisto mesto pristopno skoro vsacemu in brez skrivnosti tudi. Kar naenkrat prčne v kratkih tiskih radi tega — ker ni denarja v skrinji. Pomagal si je pa tudi po svoje, recimo bolj izrazito, po kuhanjino. Kako pa? Nekega iz njegove (Lavričeve) hiše, je položil na neko mesto v farovju čist navadno cigar "bakso"; in sicer je bilo tisto mesto pristopno skoro vsacemu in brez skrivnosti tudi. Kar naenkrat prčne v kratkih tiskih radi tega — ker ni denarja v skrinji. Pomagal si je pa tudi po svoje, recimo bolj izrazito, po kuhanjino. Kako pa? Nekega iz njegove (Lavričeve) hiše, je položil na neko mesto v farovju čist navadno cigar "bakso"; in sicer je bilo tisto mesto pristopno skoro vsacemu in brez skrivnosti tudi. Kar naenkrat prčne v kratkih tiskih radi tega — ker ni denarja v skrinji. Pomagal si je pa tudi po svoje, recimo bolj izrazito, po kuhanjino. Kako pa? Nekega iz njegove (Lavričeve) hiše, je položil na neko mesto v farovju čist navadno cigar "bakso"; in sicer je bilo tisto mesto pristopno skoro vsacemu in brez skrivnosti tudi. Kar naenkrat prčne v kratkih tiskih radi tega — ker ni denarja v skrinji. Pomagal si je pa tudi po svoje, recimo bolj izrazito, po kuhanjino. Kako pa? Nekega iz njegove (Lavričeve) hiše, je položil na neko mesto v farovju čist navadno cigar "bakso"; in sicer je bilo tisto mesto pristopno skoro vsacemu in brez skrivnosti tudi. Kar naenkrat prčne v kratkih tiskih radi tega — ker ni denarja v skrinji. Pomagal si je pa tudi po svoje, recimo bolj izrazito, po kuhanjino. Kako pa? Nekega iz njegove (Lavričeve) hiše, je položil na neko mesto v farovju čist navadno cigar "bakso"; in sicer je bilo tisto mesto pristopno skoro vsacemu in brez skrivnosti tudi. Kar naenkrat prčne v kratkih tiskih radi tega — ker ni denarja v skrinji. Pomagal si je pa tudi po svoje, recimo bolj izrazito, po kuhanjino. Kako pa? Nekega iz njegove (Lavričeve) hiše, je položil na neko mesto v farovju čist navadno cigar "bakso"; in sicer je bilo tisto mesto pristopno skoro vsacemu in brez skrivnosti tudi. Kar naenkrat prčne v kratkih tiskih radi tega — ker ni denarja v skrinji. Pomagal si je pa tudi po svoje, recimo bolj izrazito, po kuhanjino. Kako pa? Nekega iz njegove (Lavričeve) hiše, je položil na neko mesto v farovju čist navadno cigar "bakso"; in sicer je bilo tisto mesto pristopno skoro vsacemu in brez skrivnosti tudi. Kar naenkrat prčne v kratkih tiskih radi tega — ker ni denarja v skrinji. Pomagal si je pa tudi po svoje, recimo bolj izrazito, po kuhanjino. Kako pa? Nekega iz njegove (Lavričeve) hiše, je položil na neko mesto v farovju čist navadno cigar "bakso"; in sicer je bilo tisto mesto pristopno skoro vsacemu in brez skrivnosti tudi. Kar naenkrat prčne v kratkih tiskih radi tega — ker ni denarja v skrinji. Pomagal si je pa tudi po svoje, recimo bolj izrazito, po kuhanjino. Kako pa? Nekega iz njegove (Lavričeve) hiše, je položil na neko mesto v farovju čist navadno cigar "bakso"; in sicer je bilo tisto mesto pristopno skoro vsacemu in brez skrivnosti tudi. Kar naenkrat prčne v kratkih tiskih radi tega — ker ni denarja v skrinji. Pomagal si je pa tudi po svoje, recimo bolj izrazito, po kuhanjino. Kako pa? Nekega iz njegove (Lavričeve) hiše, je položil na neko mesto v farovju čist navadno cigar "bakso"; in sicer je bilo tisto mesto pristopno skoro vsacemu in brez skrivnosti tudi. Kar naenkrat prčne v kratkih tiskih radi tega — ker ni denarja v skrinji. Pomagal si je pa tudi po svoje, recimo bolj izrazito, po kuhanjino. Kako pa? Nekega iz njegove (Lavričeve) hiše, je položil na neko mesto v farovju čist navadno cigar "bakso"; in sicer je bilo tisto mesto pristopno skoro vsacemu in brez skrivnosti tudi. Kar naenkrat prčne v kratkih tiskih radi tega — ker ni denarja v skrinji. Pomagal si je pa tudi po svoje, recimo bolj izrazito, po kuhanjino. Kako pa? Nekega iz njegove (Lavričeve) hiše, je položil na neko mesto v farovju čist navadno cigar "bakso"; in sicer je bilo tisto mesto pristopno skoro vsacemu in brez skrivnosti tudi. Kar naenkrat prčne v kratkih tiskih radi tega — ker ni denarja v skrinji. Pomagal si je pa tudi po svoje, recimo bolj izrazito, po kuhanjino. Kako pa? Nekega iz njegove (Lavričeve) hiše, je položil na neko mesto v farovju čist navadno cigar "bakso"; in sicer je bilo tisto mesto pristopno skoro vsacemu in brez skrivnosti tudi. Kar naenkrat prčne v kratkih tiskih radi tega — ker ni denarja v skrinji. Pomagal si je pa tudi po svoje, recimo bolj izrazito, po kuhanjino. Kako pa? Nekega iz njegove (Lavričeve) hiše, je položil na neko mesto v farov

RAZNO IN DRUGO

Inženir Richter. Inženir Richter, ki še ni zbral svojega spomina, pravi, da so mu četaši uničili vse njegove zapiske predno so ga izpustili. Mnogokrat je moral hudo stradati in večidel je bil v polspanju tako, da je izgubil ves časovni račun.

Zrakoplovstvo, — nov sistem. Iz Petrograda poročajo, da se je posrečilo nekemu zrakoplovem konstruirati aeroplanski car, ki stoji lahko v zraku ne da bi se premikal naprej. Rusko vojno ministrstvo namerava zrakoplov kupiti in je ponudilo zrakoplovu 17.000 rubljev. Aparat ima takozvana dvigalna krila, ki v družbi s pohištvi omogočajo, da stoji zrakoplov v zraku.

Ura pokojnega kralja Aleksandra. Kakor javljajo "Večernje Novosti", je bila t. m. v Belgradu prodana ura pokojnega srbskega kralja Aleksandra. Ura je malo manjša, kakor petkranski tolar in je okrašena z dragocenimi briljanti. Kralju Aleksandru je uro podaril že umrli perzijski sah Nazreddin.

Sin španskega kralja. — Prince Jajme, drugi, sedaj 3letni sin španskega kralja Alfonza je še vedno v Freiburgu na kliniki prof. dr. Reymonda, ki ga je operiral. Operacija je baje dobro izpadla in upa dr. Reymond, da bo prince Jajme sčasoma tudi govoril, vendar pa bo moral ostati princ do konca septembra v Freiburgu.

Srbski anarhisti in svobodna ljubezen. V belgradski "Tribuni" citamo, da so srbski anarhisti dali po vseh vogalih v Belgradu nalepiti plakate te-le vsebine: "Zakon in prostitucija sta ena in ista stvar na dva načina; samo svobodna ljubezen je lepa in ima smisla. Živela anarhija". V javnosti se vedno zavladalo radi teh plakatov veliko ogroženje, časopisje pa poziva vladu, naj z vso energijo nastopi proti anarhistom, ki razsirajo tako moralno.

Nemci v Moskvi. Nemci so že skoro tako raztreseni, kakor Židi. Kakor Židi se vsiljujejo povsod, kjer jih ni treba in so se nastanili tudi v Moskvi. Rusko notranje ministrstvo pa je naročilo departementu, pod kateri spadajo država in politične stvari, da naj mu sporoči o delovanju "Društva Nemcev v Moskvi". Departement je dovršil svoje delo in je predlagal, da naj društvo razpuste, ker je društvo zbirališče ljudi, ki po celo noči igrajo hazardne igre. — Društvo obstaja že 93 let in ima 643 članov.

Izlet ruskih kmetov na Češko. Harkovsko zemstvo je poslalo več kakor sto kmetov iz domača gubernije na naučno potovanje na Češko. Kmetje, ki potujejo na državne stroške, so 16. avgusta dolili v Prerov na Moravskem, kjer so se mudili več dni, da so si ogledali tamkajšnje poljedelstvo in industrijske naprave. Iz Prerova so se napotili v Olomuc, od tu pa v Pardubice, kjer so se mudili tri dni. Ruski izletniki, povsodi iskreno pozdravljeni in pogosteni, so si nadalje ogledali še Kolin, Melnik, Prago, Igalo in Nemški Brod ter prispevali v Brno, kjer so jih ondotni Čehi posebno presrečno sprejeli. Iz Brna se Rusi vrnejo na vrnost v svojo domovino.

Tiskarske napake. Pavel Adam, eden najduhovitejših francoskih pisateljev, je napisal o tiskarskih napakah tole: "Tiskarske napake so pogreške, ki jih ne najde niti stavek, niti korektor, marveč samo čitalj. Naroči trpe za pregrehe svojih vlad, a uredniki trpe za napake, ki jih niso zakrivali. Tiskarske napake spadajo med neizgibne posebnosti vsakega tiskovnega proizvoda, ki mora biti hitro gotov. Marsikatera vest, ki bi jo vobče nihče ne čital, postane šele vsled tiskarske napake vredna čitanja. Dokler bo obstajala goba, bodo obstajali tudi neharmonični zvoki in dokler se bo tiskalo, bodo na svetu tudi tiskarske napake. Dragi čitalj, ne išči tiskarskih pogreškov in vedi, da ni povsem brez napake niti list, ki ga čitaš, niti tisti, ki ga je napisal, ali niti tisti, ki ga — čita!"

Bolgarski car, vzor narodne zavednosti. Bolgarski car Ferdinand je zadnje tedne bival v Karlovi Varov na Češkem. Iz Karlovi Var je prirejal na avto-

bilu izlete v bližnjo in daljno o-kolico. Pred par tedni je prišel tudi v Plzenj. Ker se mu je po-kvaril avtomobil, je moral dlje časa ostati v mestu. Šel je v tam-kajšnjo avtomobilno tovarno, da si nakupi nekaj potreboščin. Tu so ga spoznali ter ga jeli nagovarja-ti — kako drugače kakor v nemškem jeziku. Toda car Ferdinand je pri vsakem nemškem nagovoru nevoljno zamahnil z roko ter na-glašaje vsak zlog pripomnil: "Mluvme český, Plzenj je české město" (govorimo češko, Plzenj je češko mesto). — Torej bolgar-ski car, ki je rojen Nemec, neče govoriti na Českem nemško, naši ljudje pa se na domačih tleh ne sramujejo žlobučati nemščino, čeprav niti ne znajo, samo ker misljijo, da je bolj nobel, ako go-vori nemško.

Čenstohovski humor pred sodiščem. Prihodnji teden se prične glavna razprava proti menihu Macochu zaradi umora Kryzannowskega, s čigar ženo je imel ljubavno razmerje. Vrhutega je Macoch tožen zaradi cerkvenega ropa. Kakor znano, je bila glasovita črna mati božja čenstohovska oropana dragocenosti, vrednih mnogo milijonov. Macoch je bil aretiran v Krakovem in izročen Rusiji. V njegovi celici stoji stalna straža, da prepreči beg ali samomor. V drugi celici sedi Kryzanowska, v tretem pa pater Starciewski, ki je z Macochom skupaj kradel v cerkvi. Razprava bo trajala več tednov in bo tajna, ker se je v preiskavi izkazalo, da so oblasti vedeče za defravdacijske v samostanu in za nezakonitosti, pa so jih trpele.

Richter vendar v Solunu. Iz Soluna poročajo, da je inženir Richter došpel v Solun v spremstvu poročnika Vahija bega. V Solunu hoče ostati tako dolgo, da se nekoliko pomiri in okrepi. Richter sam je pripovedoval, da je zelo mnogo trpel vsled groženj roparjev, ki so izpočetka še dosti humano ravnali z njim, pozneje pa pa naravnost mučili. Včasih je že obupal, da bi ga izpustili in še zdaj, ko ve, da je prost, se ne more ostresti neke tesnosti ter čuti še vedno, da ga ogrožajo. Izpočetka so ga roparji mnogo vlačili po deželi, pozneje pa so se stalno nasečili. Tudi je dobil malo jesti, ker roparji sami pogosto niso imeli živega. Večkrat so mu grozili tudi s smrtno in posebno veselje so imeli, če je bil obupan in v strahu. Ko so ga vjeli, je moral biti priča, kakor so usmrtili orožnike. Takoj nato so v dolgih in hitrih pohodih odšli in Richter je mogel le slušati, kam gre pot, nikoli pa ni vedel kje je. Tretji mesec je baje slíšal v svojem skrivališču nena-vadno vpitje in neki Albanez je baje rekel, da so to Nemci Hotel je odgovoriti, roparji pa so ga prisili, da je molčal. (Fantazija.) Sploh napravi Richter vtisk, da je bolan. Njegova žena ga pričakuje v Jeni ter je 17. julija tam povila deklino.

Poplava na Kitajskem. Poročila iz Šangaja navajajo podrobnosti o velikanski povodnji v dolini reke Jangtse, ki je terjala ogromno število človeških žrtev in ki smo o njej poročali med brzjavnjimi vestmi. Naglo naraščanje — v nekaj urah je poskočila voda za 10 m — in upadanje vode je povzročilo velik strah med prebivalstvom. Povodenj je katastrofalna, ker so vsi poljski pridelki uničeni in preti huda lakota. Dolina Jangtseja, ki je najradovitejša pokrajina na Kitajskem, je podobna razsežnemu morju tekočega blata. Nadaljnja poročila iz Sangaja beležijo, da se po pokrajinhah ob reki Jangtse tudi razširja huda lakota. Reka Jangtse še vedno narašča in je poplavila že več sto kvadratnih milij zemlje. Utonilo je nad stotisoč ljudi in vedno več množice prebivalstva beže v hribe, kjer se žive od korenin, zelišč, trave, listja in drevesnih skorij. Lakoto spremeljajo, za katero prebivalstvo bolj in bolj umira. Nepregledne trume lačnih Kitajcev se tudi vale proti večjim mestom. Na poti pozigajo, ropajo in plenijo. Razdejana in požgana so že tri mesta v okraju Čangšuji.

Češki pesnik Machar tožen. Urednik "Nar. Listov" v Pragi Ždarsky se je čutil, kakor smo že poročali, užaljenega, ker je Machar v nekem podlistku kako zabavno pripovedoval, da Kramar ni kupil le pisalnih miz in

Razprodaja raznoterosti.

Tu je navedenih le nekaj malenkosti!

KUPON. Beljene rjuhe, 72x90, pentirane, narejene iz posebnega težkega blaga, posamezna rjuha 65c, a če pokažeš ta kupon, te stane posamezna samo

39c

(Izreži ven.)

KUPON. Moške naramnice, narejene iz dobrega elastičnega blaga, na koncu dobro usnje, se prodajajo samo tistim, ki se izkažejo s tem kuponom; dva para za kupca, par samo

17c

(Izreži ven.)

Oglejte si naš grocerijski oddelek!

Fina londry milo, šest kosov, pri tej razprodaji samo

8c

Dobro domače milo, pri tej razprodaji 4 funti samo

10c

Washington Powder milo, zaboj navadno 30c, pri tej razprodaji samo

15c

Najfinje zdrobljeni makaroni, 3 funti za samo

11c

Sneiderjev novi catsup

10c

Fino olje, navadno 12c steklenica

8c

Kingsfords štrika, trije zaboji za samo 25c

6.95

Velik zabol vžigalic, samo 5c
Dober Carolina riž, trije funti za samo 19c
Welch Grape Juice, pajnt steklenica ... 22c
Najboljši Elgin maslo, sveže vsak dan, funt 29c
Najboljši angleški čaj, navadno 36c, funt 29c
Karo Syrup, zabol 7c
Stric Jeryev Pancake moka, zabol 25c
Posebne vrste japonski čaj, zabol samo 13c
Hakove jetrene sveže klobase vsak dan! !

\$10.00 moške zadnje mode obleke samo \$6.95
Te vrste obleke dobite v pritličju.
Te vrste obleke smo kupili od nekega znanega njujorskega prodajalca oblek na debelo pod jako znižanimi cenami in sicer ima vsaka obleka najmanjšo vrednost \$10 a pri tej razprodaji se bodo prodajale za samo

ALBERT LURIE & CO.
1810 - 1820 BLUE ISLAND AVE.

Koliko tehtate?

Če izgubljate na teži, je morda pokvarjena hranitev, katero povzroča bolan želodec, in Pomagajte svojemu želod-pičla prebava. — cu s tem, da uživate

Severov Želodčni grenčec.

Ali so vaši živci slabotni?

Nič tako hitro ne ugonobi možaka, kakor onemoglo, pokvarjeno živčevje. Ali ste razdražljivi? Zakaj bi zanemarjali tako resno stanje svojega zdravja! Poskusite in uživajte

Severov Nervoton

V zvezu s primerno hrano, duševnim počitkom, telesnim gibanjem, kopelmi in gnetenjem vam to zdravilo povrne trdno voljo, moč in jakost vašemu živčevju.

Cena dolar.

Predno se poglobi!

Predno se navadni prehlad, lahni kašelj ali hričavost razvije v hudo pljučno bolezen, se zavarjuje s prijetno in stanovitno olajšbo, ki jo podeljuje

Severov Balzam za pljuča.

Cena 25 c. in 50 c.
V lekarnah

W. F. SEVERA Co. CEDAR RAPIDS IOWA

Severovih zdravil lahko kupite, kjerkoli so lekarne ali trgovine z leki. Pazite, da dobite pristnih Severovih Zdravil in ne vzemite nobenih drugih. Navodi so tiskani v vašem

jeziku. — Naš zdravniški oddelek daje svet v pismu zastonj.

O delovanju krščanskih misijonarjev na Vzhodu.

Phil. dr. Otokar Berthold. (Po "Jutru").

II.

Batuwantudávé, sin govorečega budista in znanega ceylonskega učenjaka, je bil v svoji mladosti primoran hoditi v katoliško šolo; v Kandy tedaj namreč druge šole ni bilo. Angleška vlada namreč redno v krajih, kjer so misijonske šole, ne ustavljala državnih šol, da bi ne delala misjonarskim konkurenco. Seveda so misijonarji poskušali kar se le dalo, da bi bili spreobrnili sina tako slavne in spoštovane osebe na svojo vero. In misijonarjem se je res posrečilo pridobiti nedoraslega mladeniča za svojo misel, in šlo se je samo še za pokrščenje. Ker pa mladenič še ni bil polnoleten, je moral imeti po ceylonskih zakonih za spremembo veroizpovedanja dovoljenje svojega očeta. Oče dovoljenja seve ni dal in mladenič je bil že skoraj pripravljen zapustiti očeta in preživeti čas do svoje polnoletnosti med misijonarji. Toda tu so prišli na pomoč bratje jezuiti sami: goreče so fanti razlagali, da mu v tem slučaju ni treba ubogati svojega očeta, da njegov oče ni nikak učenjak, ker je njegova veda hudičev delo, in več podobnih neumnosti. Da pri tem poučevanje se niso niti bali zmerjati starega učenjaka z imeni gotočih domačih živali, katere smatrajo Sinhalci ravno kot Arabci in Židi za zelo nečiste in zaničevanje vredne. To je bilo seve preveč za člana naroda, kjer je spoštovanje starišev najsvetješa stvar. To vse je seve v mladeničevi duši povzročilo naglo spremembo. Njegovo navdušenje za kristjanstvo in brate jezuite se je očitno ravno tako hitro, kot se je hitro razvilo.

Tedanji mladenič, pandu Batuwantudávé, je danes skoraj petdesetleten mož in eden najgoričnejših nasprotnikov krščanskih misijonarjev, mogoče ravno zato, ker jih se spoznal pošteno do bližu.

Ne smemo se torej čuditi, da v takih razmerah uspehi misijonarjev niso baš najsjajnejši. Če pregledamo okolnosti, ki so vplivale pri posameznih domorodcih, da so se pokristjanili; vidimo skoro v vseh slučajih, da niso prestopili niti iz verskega prepričanja, niti iz skrbi radi posmrtnega življenja duše, temveč iz gmotnih vzrokov. A to iz takšnih, da za tisti čas mogoče niti ni preostajala druga, enako udobna rešitev. V tem oziru je zbral zanimive podatke na podlagi letnih poročil misijonarjev samih angleški somišljenik Svobodne Misli Mr. C. Cohen v brošuri Foreign Missions, Their dangers and delusions (t. j. tuji misijoni, njih nevarnost in sleparstvo), izdani v založništvu tiskovne družbe angleške sekcije Svobodne Misli v Londonu.

Da pokažem, kakšne uspehe dosegajo krščanski misijoni na Vzhodu, naj navedem le nekaj podatkov, ki pa zaledijo več, kot dolge zasluge. V misijonskem delovanju je najživahnejša n. pr. Church Mission Society, ki spada k anglikanski cerkvi; ta je imela v l. 1899–1900 v Indiji 3242 misijonskih propagatorjev (t. j. duhovnikov, učiteljev, zdravnikov i. dr. ki vsi služijo v misijonske namene), in za te misijone je bilo odposlano iz glavnega središča na Angleškem vsega skupaj čez 2 in pol milijona krov. Uspeh delovanja teh misijonov je bil pat, da so krstili omenjenega leta 8423 ljudi, izmed katerih je pa 5978 nedorašenih otrok, a večina teh krščenih otrok so bili otroci že krščanskih starišev. Po drugih indijskih misijonih uspehi niso dosti drugačni. Tako so imeli misijoni Wesleyskih metodistov istega leta 2383 propagatorjev v Indiji, ki so krstili 604 odrašence, od katerih jih je pa med letom zopet 295 odpadlo, tako da je znašala resnična pridobitev enem letu le 309 članov. To delovanje je veljalo čez 700.000 K.

Enake razmere so po drugih misijonih, neizvzemni niti rimskokatoliških. Samo da so rimskokatoliški misijonarji prefriganje, ki protestantski in se nih letnega izvestja ne spuščajo v takšne podrobnosti, kot protestantska, niti ne podajajo gotovih dat, temveč govorje kar se le da v

imel za časa svojega bivanja na Ceylonu. Sicer je bil to dober deček, toda njegova slaba stran je bil arrak. Plačo je imel vedno en mesec naprej dvignjeno in je hodil skoraj vsak teden po predujme. Kakor hitro je imel predujem v rokah, je kupil arrak in se upijal v pravem pomenu besede kot klada. Drugega jutra se je okopal, oblekel čisto, belo obleko, šel k spovedi in obhajil in — to se razume samoposeb — oblubil spovedniku, da ne bo nikoli več pil. Toda najpoznejše čez en teden se je vse znova ponovilo. Ko je enkrat zopet prišel po predujem, sem mu prigovarjal, naj nikar ne pije, ker je to greh. Nato mi je odgovoril, da noče piti, da potrebuje denar za drugo stvar, če se mu pa vseeno primeri, da ne bi vzdržal, pa to baje tako ni tako hudo: enostavno pojde drugi in k spovedi in vse bo zopet dobro.

K temu pripominjam, da so imeli tega sluga Jožefa za zelo dobriga domorodcev, na krščansko vero spreobrnjenih, se mora odreči vsak odkritosrečen opazovalce brez predosodkov, pa naj bo sicer še tudi goreč kristjan, vsakoršenega upanja opraviti krščanske misijone v Indiji.

Da se me bo dobro razumelo, kaj menim s kakovostjo teh spreobrnjenje, moram zabožiti nekoliko v stran ter omeniti nekaj besedi o socijalnih razmerah v Indiji in o tem, v kakšnem razmerju so te socijalne razmere z uspehi krščanskih misijonov.

V Indiji so bili namreč od davnih časov širje družbeni razredi, od sebe strogo ločeni; najnižji razred je bil določen zato, da je služil višjim razredom. Izven teh širih razredov stoje takozvane parije, izmeški človeške družbe, smatrani za nečiste, katerim ni dovoljeno delati niti za najnižji ljudi zadnjega razreda. Tem parijam so dovoljeni edino najnižji, gnus vzbujajoči opravki, katerih prebivalci uvrsčeni v razrede, ne smejo opravljati n. pr. čiščenje kanalov in stranišč, odnasanje mrhovine z ulic itd. In ravno ti, radi svojega položaja prefrigani in premesteni parije so spoznali veliki pomen krščanstva za zboljšanje svojega položaja. — Če sprejmejo krščanstvo — čeprav samo navidezno — postanejo s tem enaki svojim bližnjim ter morejo, ker so zelo nadarjeni, dosegči primeroma zelo visok položaj, v najslabšem slučaju kot posebni služe pri kakem Evropcu krščanskega prepričanja. Ravnatakot kot vsprijemajo ti parije iz zelo posvetnih povodov krščanstvo navidezno, delajo tudi cele črede beračev in lenuhov, ki se živijo s tem, da hodijo od misijona do misijona, prosijo vedno in vedno za podporo ter oblubljajo, da se dajo krstiti in odidejo zopet drugam, začno z vso komedijo zopet znova, ter si ne store prav nič iz tega, čeprav so krščeni tako celo po širikrat. Jaz sem imel takšnega sluga; bil je to prvi sluga na mojem potovanju, Valdži Devdži po imenu. Prvotno je ne Hindu, nato se je dal krstiti od baptistov, pozneje je pa — bil vem iz katega vzroka — prestolil k mohamedanizmu. Nato je gospodarju, kjer je služil, poveril neko sveto denarja, okrog 100 rupij, ter je imel priti pred sodnijo. Da bi se rešil sodišča, je šel k anglikanskemu misijonarju, se dal zopet krstiti ter dobil pri tem od botra omenjeno sveto, da bi mogel gospodarju narejeno škodo povrnilti. Ko je stopil k meni v službo, je imel v službeni knjižici že zapisano, da je katoličan. Ker sem se pa zelo zanimal za hinduške cerkve, v katere so me bramani pravradi vodili, in ker si tega ni znan drugače razlagati, kot da sem sam hinduške vere, se je delal pred mano hindu, molil hinduške bogove, opravljal vsak dan očistne obrede, obredne kopelji itd. Pri tem so se ga pa stare lastnosti (kraja, goljufivost) držale na prej, tako da sem ga moral nazadnje zapoditi iz službe.

Drugi izmed hindu, ki prestopajo h krščanstvu, ne vidijo v novi veri nič drugega, kakor prostost, da smejo jesti in piti, kar se jim poljubi. Te svobode jim namreč ni puščala njih dosedanja vera, ki prepoveduje jesti meso in piti alkoholične pijače sploh. V to vrsto vrsto kristjanov je spadal brez dvoma moj zadnji sluga, Jožef (katoličan), katerega sem

obleki vedno tudi umetno izdelava svilnate nogavice in dragoceno okrašene podvezne.

V začetku 18. stoletja so nosili z zlatimi in srebrnimi niti prepletene nogavice s kovinastimi zaponami.

Francoska revolucija — 1789., ki je bila toliko sovražna krovom glavam, tudi ni imela usmiljenja z nogavicico. Zapuščena in занemarjena, se ni več brigala, da izpopolni svojo obliko in barvo. In tako je prišlo, da so nosili skoraj samo še bele nogavice. Za časa naših starih mater je dobila nogavica zopet večjo veljavjo. Toda svilnate nogavice so vendarle vedno bolj izginjale in so se umikale solidnim in praktičnim nogavicam iz drevesne volne.

Danes pa polaga ženstvo na nogavice zopet veliko vrednost ter potroša zanje zopet mnogo denarja. Po mestih mnoge gospe nosijo visoke, prozorne nogavice, ki so pač lepe, a malo trpežne.

Mnogi pravijo, da pogled žensko pod noge, pa boš vedel, kakšna je. Lepo osnaženi čevlji in čedne, cele nogavice pričajo, da ljubi njih nositeljica — snažnost in pa red!

Boj za šolo v Belgiji. Združeni naprednjaki in socialisti so dosegli v borbi proti klerikalni šolski predlogi, po kateri bi izzeli samostani letno 20 milijonov od davkoplačevalcev in v kateri je bila dejanski odpravljena šolska dolžnost, lepe uspehe. Trije najklerikalnejši ministri, Schollaert (predsednik), Helleputte in Liebaert so moralni odstopiti. Vladna klerikalna večina znaša samo še 6 glasov. Že pri zadnjih volitvah so imeli neklerikalci 16.000 glasov večine, prihodnjé leto pa, bode vsekakor ultramontancem odklenkalo za vselej v Belgiji.

AKO ŠE NISTE, POŠLJITE NAROČNINO!

POZOR ROJAKI!

Opozarjam rojake, da nam bo knjiga "Strahovalci dveh kron" knalu pošla. Ta lepa zgodovinska povest obsega 570 strani in stanejo oba snopiča skupaj le \$1.00. Poština je s tem že plačana.

Priporoča se rojakom v SHEBOYGAN WIS., gradiščko prodajalno H. Gerlacha, kateri jo rodil že čez 12 let nad vse zadovoljstvjem. Naročila na dom ozi Frank Pangar. r.

H. GERLACH & CO.

Trgovci

blaga, grocerijskih potreb-

ščin, moke in živeža

2201 N. 15th ST. SHEBOYGAN WIS.

Telefon 630 White.

ITALIJO

IN ADRIJO

PO STARINI ZANESLJIVI

CUNARD ČRTI

VSTANOVLJENA 1840.

POSEBNI ZIMSKI PARNIKI

NOVI JORK — SREDOZEMSKO

MORJE — ADRIJA

Franconia (nov. 1911) 18.150 Ton

Caronia 20.000 Ton

Laconia (nov. 1913) 18.000 Ton

Carmania 20.000 Ton

Ogrska-ameriška postrežta

Iz New Yorka v Reko in Trst

skoz Gibraltar Genovo in Nepi

Novi moderni parniki na dva vijaka.

Posebno izbrani za to plovbo:

CARPATHIA - 13.600 tonov

PANNONIA - 10.000 tonov

ULTONIA - 10.400 tonov

CUNARD STEAMSHIP COMPANY, Ltd.

S. E. Cor. Dearborn and Randolph Sts., Chicago.

or Local Agents Everywhere.

Phone: Canal 80.

HOERBER'S CREAM OF MALT

Martin Nemanich,

GOSTILNA

Vogal 22. in Lincoln Street

Prostgorak in mrzel prigrizek vsak dan.

M. KARA

1919 So. HALSTED ST.

cor. 19. Place.

Vam je na razpolago pokazati

svojo najboljšo zalogo

zimske in spomladne oboje.

Ozdravel me je bolečin v grlu in križu, da se počutim sedaj čisto zdravega. Vsaka družina bi ga morala imeti. Čuvajte se ponaredb. 25 in 50c. steklenice.

F. AD. RICHTER & CO. 215 Pearl Street, New York, N.Y.

Dr. Richterjev Congo Pilulu olajšajo. (25c. ali 50c.)

GLAS SVOBODE CO.

2020 Blue Island Ave., Chicago, Ill.

OBVESTILO!

Vsem društvu, obrtnikom, trgovcem, gostilničarjem, kakor tudi posameznikom se priporočamo za nabavitev

Vsakovrstnih Tiskovin

kot: Zavitek in papirje z firmo, za zasebnike in urade, račune in vse v to stroš spadajoče tiskovine. Priskrbimo tudi

drustvena pravila in prevede

iz tujih jezikov na slovenski jezik in obratno. Naročnikom lista

"Glas Svobode"

dajemo vsa tozadne pojasnila zastonj, samo poštno znamko za 2c se naj priloži za odgovor.

Kašparjeva Državna Banka,

vogal Blue Island Ave. & 19. ul.

VLOGE \$4,000,000.00

GLAVNICA . \$400,000.00

PREBITEK . \$100,000.00

Prva in edina češka državna banka v Chicago. Plaćanje po 3% od vloženega denarja na obresti. Imamo tudi hranične predale. Posljemo denar na vse dele sveta; prodajamo šifkarte in posljujemo denar na posestva in zavarovalne police.

